

Kansensessie Saxion Hogescholen

Kansenkaart voor duurzame gebiedsontwikkeling Luchthaven Twente



Saxion Hogescholen

mei 2009
definitief

Kansensessie Saxion Hogescholen Kansenkaart voor duurzame gebiedsontwikkeling Luchthaven Twente

dossier : C5485-01.001
registratienummer : OR-SE20090659
versie : 1.0

Saxion Hogescholen

mei 2009
definitief

INHOUD

BLAD

| | | |
|---|-----------------------|----|
| 1 | INVENTARISATIE KANSEN | 2 |
| 2 | PRIORITERING | 8 |
| 3 | EVALUATIE | 11 |
| 4 | DEELNEMERS | 14 |
| 5 | COLOFON | 15 |

BIJLAGEN

| | |
|---|---------------------------|
| 1 | PRIORITERING |
| 2 | DIAGRAMMEN MET KANSSCORES |
| 3 | SPREIDINGSDIAGRAMMEN |

1 INVENTARISATIE KANSEN

Voor het inventariseren van de kansen voor ontwikkelingsvariant A en B is gebruik gemaakt van een zestal categorieën, te weten:

1. Economisch
2. Sociaal
3. Fysiek - ecologisch
4. Fysiek - milieu
5. Ruimtelijk
6. Overig

Na het inventariseren zijn de ingevoerde kansen plenair besproken, geherformuleerd en gegroepeerd. De categorieën zijn puur voor het inventariseren gebruikt als hulp. Daarom zijn de categorieën hieronder weggelaten.

1. Kansen voor ontwikkelingsvariant A

- (Nieuwe) Gebouwen aan de noordzijde volgens C2C-principes ontwikkelen. Gebied als proeftuin neerzetten wat internationaal de aandacht kan trekken.
- Collectieve duurzame energievoorziening bedrijven en woningen (energievoorziening centraal geregeld).
- Aantrekkingskracht recreatieve natuur.
- Wonen aan het water (beek is identiteitsdrager voor wonen).
- Allocatie van functies op netwerkstadniveau, groene voorstad trekt functies naar zich toe en brengt het op een hoger plan.
- Duurzame sportvoorzieningen voor fysieke buitensporten (ATB, Skaten, Nordic Walking etc).
- Voorzieningen voor duurzame snelheidssporten (elektrokarten, waterstofkarten, stille en duurzame terreinvoertuigen).
- Aantrekkelijke woonfunctie is een kans voor aantrekken van top kenniswerkers en studenten UT en Saxion (uitbreiding op huidige campus).
 - i. Creatieve natuurlijke omgeving kans voor kenniswerkers/Universiteit Twente.
- Internationaal onderzoekscentrum Duurzame Luchtvaart (Algemeen, beide varianten).
- Kansen zoeken in relatie tot vraagstukken van hogere schaalniveaus. Beleidsurgenties combineren met gebiedsurgenties.
- Gezien hoeveelheid varianten in gebruik en omvang (wonen, recreëren, zorg, leisure) kan Model A proeftuin voor zelfvoorzienendheid voor wat betreft energie (transitie) en klimaatbestendigheid (adaptatie) worden.
 - i. Gebouwen energiegenererend bouwen en profileren met duurzaam +.
- Hippisch centrum van Europa, concentratie op hoog niveau, voorzien van spil-off functies.
- Huidig leidingnetwerk gebruiken voor transport ter plaatse op te wekken biogas of koolzaadolie, e.d. Biologische brandstof eenvoudig ter beschikking stellen van in regio.
- Landingsbaan niet feitelijk handhaven maar invullen met industriële technische, recreatieve of bedrijfsmatige functies, zodanig dat structuur gehandhaafd blijft maar er wel opbrengst gegenereerd wordt.
 - i. Parkeren, horeca en technische voorzieningen voor de recreatieve functies (b.v.: openlucht podium) op en rond de oude start-/landingsbaan.
 - ii. Landingsbaan gebruiken als toeristische trekpleister (trekker trek of iets dergelijks)

- iii. Evenementen op en rond de start en landingsbaan, selectief, passend in toelaatbaar hinderprofiel.
 - iv. Landingsbaan inzetten als circuit voor evenementen.
 - v. Mobiele horecavoorzieningen om op en rond de start- en landingsbaan seizoenen en activiteiten flexibel te volgen.
 - vi. Landingsbaan gebruiken als plek voor evenementen (markten, wedstrijden, enz).
 - vii. Landingsbaan leent zich voor recreatieve en sportieve activiteiten.
 - viii. Landingsbaan van 3 km. asphalt is uniek. Wend deze aan voor testdoeleinden (infra).
 - ix. Open ruimte van landingsbaan de functie geven van de "village green" voor evenementen van Twente.
 - x. Landingsbaan gebruiken als centrale toegangsweg voor nieuwe voorzieningen.
 - xi. Gebruik van de landingsbaan door het aanleggen van leidingen onder het asphalt om het in de zomer op te laten warmen, dus baan gebruiken als energiebron en -buffer.
- Aan noordzijde: ontwikkeling van kenniscentrum en bedrijfsontwikkelgebouw in een. Als motor achter nieuwe economische ontwikkelingen (stap van research naar business onder 1 dak). In nauwe samenwerking met Oost NV, bedrijfsleven, kennisinstellingen.
 - Beperkt aantal zeer grote windturbines als 'landmark' op een geconcentreerd stukje horizon
 - Link ruimtelijk functies met UT. Maak er een showcase van voor high tech duurzame appliances geothermie etc.
 - Proeftuin voor duurzame mobiliteitsconcepten (inclusief ontwikkelcentrum).
 - Gebruik natuurlijk verval van nieuwe bekenstructuur voor energieopwekking.
 - Experimenteercentrum voor het nieuwe boeren van de toekomst. Uitproberen van nieuwe concepten: biologisch boeren, nieuwe vormen van veeteelt, integratie met andere functies (zorg, landschap, enz.).
 - i. Klimaatboerderij: energie uit de ruimte en de bodem. Experimenteerplek: het nieuwe boeren.
 - Meervoudig collectief particulier opdrachtgeverschap in combinatie met landschapsbeheer (rood voor groen).
 - Vormgeven gezamenlijke verantwoordelijkheid in nieuw 'naoberschap'.
 - Sociale samenhang: creëren centrale voorzieningen (scholen, winkels, sport)
 - Nieuw groen hart als identiteitsdrager netwerkstad Twente, spin in het web van betekenisvolle ontspannen routes vanuit bestaande steden.
 - Volledig spectrum zorgsector, van kennisintensief ziekenhuis tot zorg in thuissituatie. Verbreding en tegenhanger technisch georiënteerde omgeving.
 - Gezien de aangegeven functies, zorg over goede integratie van verschillende woonfuncties zodat in het gehele gebied evenwicht blijft ten aanzien van de diversiteit van de bevolking.
 - i. Creëren nieuwe vormen van wonen afgestemd op diverse doelgroepen (levensbestendig).
 - ii. Nieuwe woonvormen voor alle leeftijden, met voorzieningen voor alle leeftijden geïntegreerd.
 - iii. Concept leent zich voor nieuwe gemeenschappen, waarin meerdere generaties in een afhankelijkheidsrelatie samen wonen en leven (Latino-Amerikaans model).
 - iv. Studentenhuisvesting en zorgvoorzieningen/woonfunctie voor ouderen met elkaar verweven.
 - v. Ruimte voor bijzondere doelgroepen, kunstenaars etc (door herverdeling).

- vi. Mogelijk op bestaande basis nieuwe dorpjes vormen.
- Plek voor een Toekomst Museum Twente waarin op nieuwe, interactieve manier de toekomst van Twente te beleven valt.
- Natuuronderhoudsactiviteiten voor jongeren die aandacht nodig hebben.
- Versterken groenstructuur, ecologische verbindingen.
- Behoud en creatie van waardevolle natuurwaarden en soorten.
 - i. Vergroten habitat waterafhankelijke soorten flora en fauna.
- Nieuw ruimtelijk concept gehele netwerkstad Twente, regionaal stedelijk groen ontwerp, ontrafeling verkeerstructuur Twente in traag en snel.
 - i. Innovatief traag verkeersstelsel op netwerkstadniveau, innovatief snel verkeersstelsel op netwerkstadniveau (oostelijke bandweg als parkway).
 - ii. Dubbel ruimtegebruik door letterlijk een traag en snel stelsel over elkaar heen te ontwerpen.
 - iii. Traag stelsel vertegenwoordigt ook het water.
 - iv. Allocatie van functies op netwerkstadniveau zorgt voor herstructurering versleten delen van bestaand stedelijk gebied op regionale schaal.
- Allocatie van functies op netwerkstadniveau zorgt weer herstel ecologische verbindingen in de stedelijke gebieden van Twente.
- Kleinschalige 'veilige gebieden' voor geselecteerde soorten; koppelen aan beperkte functie natuurrecreatie.
- De rol die dit gebied kan vervullen als verbindende schakel in een cross border ecologische hoofdstructuur.
- 80% van de dagelijkse voedselbehoefte wordt in het gebied zelf op een biologische wijze geproduceerd.
- Robuust watersysteem (zowel kwantiteit als kwaliteit).
- Herkenbaarheid en beleving historisch landschap.
- Creëren mogelijkheden aanpassen klimaatverandering: waterberging, hittebestendigheid etc..
- Ruimte voor natuur deels benutten voor productie biomassa.
 - i. Snoeiafval uit stedelijke groenvoorzieningen en bossen uit Twente gebruiken om energie uit op te wekken.
 - ii. Mestvergisting.
 - iii. Benutten laagwaardige warmte en nutriënten uit afvalwater voor algenkweek (input biobased economy).
- Alle parkeervoorzieningen ondergronds.
- Ruimte voor proeftuinen duurzame energieopwekking (van windmolenvelden tot bio-energie, aardwarmte, etc.). In nauwe samenwerking met kennisinstellingen en bedrijfsleven in de regio.
- Ruimtelijk concept groene voorstad gebruiken voor productinnovatie op gebied van verkeer en vervoer in samenwerking met de UT.
- Voorbeeldfunctie duurzame mobiliteit.
- Gebied in zijn geheel is netto producent van (duurzame) energie. (kans voor profilering).
- Ruimtelijk concept inrichten op een balans tussen economisch - sociaal - fysiek.
- Ruimte voor geluidsluwe gebieden.
- Met ontwikkeling care and leisuremodel tegelijk de gehele netwerkstad inrichten op dat model, vertragen bijvoorbeeld en spreiden van functies naar het buitengebied.
- Bijzonder groengebied van maken met maximale inzet op behoud en uitbreiding bijzondere soorten (zoiets als bij Schoorl duin).
- Model A kan als 'groene buffer' voor verstedelijking gelden.
- Creëer water retentie voor hoge droge gebieden.
- Versterken historische geografie

- Ruimtelijke kwaliteit bestendigen als hoogwaardig vestigingsconditie.
- Kleinschalige voorzieningen (care, cure, leisure) in kleine units vormgegeven naast de massieve landingsbaan, als contrast.
- Meervoudige vormen van ruimte gebruik toepassen om open karakter te bestendigen ook in het dynamische noordelijke gedeelte.
- Deel van gebied als flexibele buffer. Delen van het gebied open en onbestemd laten, als ruimte voor nieuwe initiatieven die de komende decennia zullen ontstaan.
- Kijk naar de Habiforum proeftuin Vliegveld Soesterberg.
- Duurzaam is klimaat robuust; is mitigatie en adaptatie. De groeiende noodzaak van klimaatneutraliteit is een enorme kans voor draagvlak voor de meest duurzame variant.
- Gebied als cradle to cradle blackbox, die een overall positieve bijdrage moet leveren
- Ophouden met de beperkte plankaarten, ga altijd uit van kaarten van 15x15km. Zie de gebiedsontwikkeling letterlijk als vliegwiel voor de gehele netwerkstad. Houdt het planologische niveau en het inrichtingsniveau voortdurend in beeld.

2. Kansen voor ontwikkelingsvariant B

- Ontwikkeling van de luchthaven als een C2C-luchthaven, als wereldwijd voorbeeld.
- VN-hoofdkantoor voor sustainable development.
- Pendeldienst naar tweede dicht stedelijk gebied, randstad, om optimale mobiliteit in Nederland te krijgen. En naar Duitsland, etc.
 - i. Verbinding met Duitsland versterken.
- Samenwerking bestaande Twentse bedrijfs- en onderzoeksleven, daar met elkaar een top opzetten.
- Evenwicht zoeken in landelijke bovenregionale functies, daar als ontbrekend passtuk voor fungeren.
- Accommodaties rondom luchthaven voor bezoekers congressen en dergelijke in Twente.
 - i. Creëer een (gecombineerd natuur en luchtvaart) meetingcentrum dat goed bereikbaar is en van zeer goede kwaliteit.
- Samenwerking broedplaatsbedrijvigheid en culturele uitingen, vrijstaat toestaan als eerste stap.
- Vertrouwen winnen door profilering nieuwe start en landingstechniek. (beleving van het nieuwe vliegen).
 - i. Vertrouwen winnen door geluidsanimaties en belevingsanimaties op het internet te plaatsen.
- Luchtvaart trekt altijd werkgelegenheid en zéér diverse bedrijvigheid aan, hetgeen bij uitstek kansen biedt voor energiekringlopen (restwarmte en restafval etc. doorleveren) en kapitaalintensieve innovatie.
- Vertrouwen winnen bij bevolking/politiek door structuurverbeteringen in bestaand stedelijk gebied mee te laten liften bij ontwikkeling compacte luchthaven.
- Kenniscentrum (UT/Saxion) creëren van internationale allure in samenwerking met UT/Saxion waarbij mensen van over heel de wereld ingevlogen kunnen worden.
 - i. Kenniscentrum (UT/Saxion) gebruiken om kennis te exporteren.
- Verplichte groene financiering activiteiten op luchthaventerrein (duurzaamheids-gunningscriteria voor overige bedrijven).
- De verkeersdruk in Randstad ontlasten door goederen logistieke functies gericht op doorvoer naar het Ruhrgebied hier te centreren.
 - i. Goederen transport knooppunt ten behoeve van Nordrhein-Westfalen Ruhrgebied.

- Vertrouwen winnen door de planvorming op te tillen naar een hogere aggregatie niveau en dus tot culturele manifestatie op de lange termijn, hoogwaardig projectbureau vasthouden.
- Luchtrecreatiemogelijkheden aan commerciële luchtvaart koppelen.
 - i. Recreatiekansen in de vorm van zweefvliegen.
 - ii. Combinatie luchtvaart - recreatie.
- Creëer een sterk vakantieaanbod in Twente: geniet van het groene hart, in combinatie met stedelijke functies (Nationaal Muziekkwartier, Bijenkorf, Jan Cremermuseum). Aan zuidkant ruimte voor nieuwe vakantieverblijven die van accent 'groen' verschuiven naar accent 'stad'.
- Zeer selectief zijn in de eerste verstedelijkingspilot. Daar staat of valt het economische vertrouwen mee.
 - i. Samengaan natuur en verstedelijking laten zien in pilots.
- Ruimte voor recreatie die geluid produceert.
 - i. Ruimte maken voor lawaaisporten en lawaai-evenementen.
- Luchthaven brandpunt maken van duurzaam mobiliteitsnetwerk (van lokaal tot internationaal).
- Virtuele luchthaven met alle incheckfaciliteiten van bijvoorbeeld Schiphol zodat besparing op inchecktijden op Schiphol reistijd per shuttle compenseert.
- Promoten van de nieuwe luchthaven als duurzame luchthaven. Er zijn veel ontwikkelingen op dit gebied. Sustainable Airport Twente kan een sterk merk worden. Profileren ten opzichte van Münster is sowieso noodzaak voor overleving.
 - i. Alliantie met luchthaven Münster kan tot betere spreiding van regionale vliegbewegingen leiden.
 - ii. Terugwinnen van markt die aan Münster en Weeze verloren is gegaan.
 - iii. Op de markt van luchtvaart zul je je moeten onderscheiden. Duurzaamheid is een uitdaging daarvoor. Wat is duurzame luchtvaart? De nieuwe luchthaven kan experimenteerplek en kenniscentrum worden: onderzoek en toepassing in een.
 - iv. Hoge 'duurzaamheideisen' opleggen aan de aan de luchtvaart gerelateerde gebouwen, voorzieningen en activiteiten (internationaal demo-effect).
 - v. Kenniscentrum voor duurzame luchtvaart.
 - vi. Vergelijk de toegevoegde waarde van deze locatie met die van vliegveld Maastricht Aken Luik
 - vii. Aviovallei (branding).
- Fusie met luchthaven Münster/Osnabrück en snelle shuttle verbinding (1 luchthaven, 2 terminals).
- Thema luchtvaart - overgangen vanaf landingsbaan naar buitenkanten gebied.
- Verplaats bedrijvigheid in bestaand stedelijk gebied in regio naar "vliegveld locatie" waardoor elders kwaliteit leefomgeving sterk verbeterd kan worden.
 - i. Laten zien dat het veel leefbaarheid oplevert voor de bestaande steden/dorpen.
 - ii. Niet teveel zoeken in wonen, meer zoeken in beleving toerisme/recreatie en economie, voorstad nieuwe stijl.
- Luchthaven biedt grote werkgelegenheid, noodzakelijk voor economische ontwikkeling van Twente.
- Geen grootschalige hotels maar B&B-achtige vormen ten behoeve van interactie met het gebied en dus met de lokale economie.
- Gebied rondom het vliegveld als merk promoten: The Place To Be voor creatieve, hoogtechnologische duurzame innovaties. In combinatie met onderzoeks- en ontwikkelingcentrum. Dus: de plek waar de creatieve mens thuis hoort.
- Identiteitshoogtepunt snelle routestelsel van maken door voorstadhalte te integreren in een nieuw netwerkstad concept met A1-zone.
 - i. Hoogtepunt ontspannen routestelsel van maken.

- Beleven van de historie.
- Ga er nu al veel organiseren, veel culturele manifestaties in het licht van de culturele daad van het nieuwe economische en ruimtelijke hart van Twente.
- Vliegveld als evenement / spotters / museum / disney park vliegattracties.
 - i. Nabij de landingsbaan: spottersplek waar liefhebbers de nieuwste typen vliegtuigen die stiller, energiezuiniger, enz. kunnen bewonderen.
- Door duidelijke scheiding functies, gerichte ruimte voor groen en natuur.
- Hoger schaalniveau: elders functies (rode) verplaatsen om daar meer ruimte voor groen te creëren.
- Aan de zuidkant van landingsbaan biotopen voor zeldzame soorten (deels) creëren. Soort open lucht dierentuin: groot, niet erg toegankelijk, veilige plek voor bedreigde soorten in Nederland.
 - i. Focus op soorten die geen last hebben van en veroorzaken voor luchtvaart
- Groene voorstad met hoge stedelijkheid, forse hoogbouw!
- Ecologische ruimtelijke structuur is drager voorstad.
- Taxiën van vliegtuigen verbieden; alleen slepen.
- Hoger schaalniveau allocatie: niet meer vliegverkeer maar ontlasten andere gebieden luchtvaart (verdeling).
- Verbod op gebruik milieuschadelijke chemicaliën onderhoud baan en omgeving.
- Verplicht CO2-compensatiefonds via landingsrechten/luchthavenbelasting. (Voor luchtvaart en niet voor luchthaven).
- Natuurontwikkeling draagt bij tot opslag CO2.
- Verplaatsen van niet geluidsgevoelige, en niet kwetsbare objecten (EV) naar omgeving landingsbaan, zo meer ruimte in gebied en op regioniveau voor geluidsgevoelige - kwetsbare objecten.
- Energieopwekking vanuit warmte van het opstijgende/landende vliegtuigen.
- Faciliteren van luchtvaartinnovaties (milieu - lucht en geluid).
- Ruimtelijke functies verbinden met de dominantie vliegveld functie. Gebied wordt logistiek knooppunt Oost Nederland Centraal Europa.
- Ontwikkeling en proeftuin van duurzame mobiliteit voor aan- en afvoer van passagiers (vanaf huis!). Dus relatief weinig 'normale' ontsluiting via auto. Alternatieven moeten zo aantrekkelijk zijn dat mensen daar graag voor kiezen.
- Model B vereist opwaarderen van huidig aan- en afvoer infrastructuur. Dit gegeven leent zich voor het meekoppelen van infrastructurele vraagstukken die elders in de regio (gaan) spelen, zoals centrale parkeervoorziening grensoverschrijdend vrachtvervoer - spaart elders ruimte.
- Maak er een hobby vliegveld van voor parapente, ultralights, zweefvliegen, sport vliegtuigen, model vliegtuigjes, parachute springen, etc.
- Woningen met eigen landingsbaan creëren.
- Combi met een golf resort waar je zonder verkeershinder ook met je privé jet, sportvliegtuig kunt landen.
- Schaalniveau: kansen voor herverdeling.
- Door de geluidscontouren zullen veel functies niet mogelijk zijn, dus veel ruimte aan de zuidkant voor recreatie: fiets, ATB, wandel, etc.
- Grote dramatiek, tentoonstellen van de voorstad.
- Maak er een gebiedsconcessie van a la Schiphol met aanzienlijke vrijheidsgraden.
- De eerste commerciële Zeppelinluchthaven van Europa (misschien in combinatie met Munster).
- De mogelijkheden van de gehele gebruikswaterketen optimaal benutten.
- Ecologische kwaliteit van de bossen vergroten door dunningsplan (beide varianten).

2 PRIORITERING

In onderstaand tabel zijn de kansen top 5 voor variant A en top 8 voor variant B te vinden. In bijlage 1 is de gehele kanslijst te vinden op volgorde van de gemiddelde score van de gehele groepsinvoer voor beide ontwikkelingsvarianten. Tevens is weergegeven wat de variatie van de invoer van de verschillende deelnemers is per kansscore. Tijdens de sessie is de categorie Fysiek-milieu voor ontwikkelingsvariant B per ongeluk niet voorzien van een score (dit betreffen 8 kansen). Deze zijn onderaan opgenomen in de tabel (B-51 t/m B-61).

De klassen welke zijn gebruikt voor de prioritering zijn als volgt:

Score 1 t/m 5:

- 1 = Kans heeft geen meerwaarde
- 2 = Kans heeft kleine meerwaarde
- 3 = Kans heeft een redelijke meerwaarde
- 4 = Kans heeft een reële meerwaarde
- 5 = Kans heeft een grote meerwaarde

Voor de topkansen van beide ontwikkelingsvarianten zijn de stakeholders benoemd en ook de procesideeën. Ook deze zijn weergegeven in onderstaande tabel.

In bijlage 2 zijn diagrammen met de kansscores te zien. In het eerste diagram zijn per kans de kansscore en variatie van de gehele groep uitgezet voor ontwikkelingsvariant A. In het tweede diagram zijn per kans de kansscore en variatie van de gehele groep uitgezet voor ontwikkelingsvariant B.

In bijlage 3 zijn de spreidingsdiagrammen opgenomen. In deze spreidingsdiagrammen is per kans te zien hoeveel personen een bepaalde kansscore hebben gebruikt.

Ontwikkelingsvariant A – Top 5

| ID | Kans | Score | Variabiliteit | Stakeholders | Procesideeën |
|------|--|-------|---------------|---|---|
| A-29 | Versterken groenstructuur, ecologische verbindingen. | 4.2 | 48% | Gebiedseigenaren (ook buiten het plangebied), Ministerie van Financiën, LNV en Waterschappen en de burgers. | Wie zijn beoogde gebiedseigenaren (ook buiten het plangebied)? En wat zijn hun belangen? Gebruik maken van de landinrichtingswet. Wat zijn de economische dragers van de ecologische verbindingen? Combineren met kansnummer A-21 en A-30. Kennisinstituten onderzoek laten doen. |
| A-55 | Deel van gebied als flexibele buffer. Delen van het gebied open en onbestemd laten, als ruimte voor nieuwe | 4.2 | 43% | Provincie, DLG, recreatieschap, manifestatiepodium, evenementen organisatoren. Voor | Aan de gang gaan met manifestaties te begeleiden door projectbureau. Ruimte als schaars goed |

| ID | Kans | Score | Variabiliteit | Stakeholders | Procesideeën |
|------|--|-------|---------------|---|--|
| | initiatieven die de komende decennia zullen ontstaan. | | | nu is Domeinen de eigenaar. De gemeenten zal uiteindelijk beslissen (vanwege de bestemmingsplannen). | reserveren voor komende generaties. |
| A-2 | Collectieve duurzame energievoorziening bedrijven en woningen (energievoorziening centraal geregeld). | 4.1 | 47% | Energieleveranciers en afnemers, gemeenten. Gebiedsautoriteit (samenwerking tussen verschillende partijen). | Energie corporaties opzetten. |
| A-5 | Allocatie van functies op netwerkstadniveau, groene voorstad trekt functies naar zich toe en brengt het op hoger plan. | 4.1 | 41% | Gezamenlijke gemeenten, rijksbouwmeester, Provincie. | NS-halte. Een soort langdurige functieruilbeurs. |
| A-58 | Gebied als cradle to cradle blackbox, die een overall positieve bijdrage moet leveren. | 4.1 | 52% | Geementen, Provincie, gebiedseigenaren. Kennisinstellingen. | Europese structuurfondsen aanspreken om dit proces te faciliteren. Een FES proeftuin van maken. Proces opzetten om waardebepalende factoren te identificeren. Bestaande C2C-initiatieven inzetten. |

Ontwikkelingsvariant B – Top 8

| ID | Kans | Score | Variability | Stakeholders | Procesideeën |
|------|---|-------|-------------|--|--|
| B-34 | Hoger schaalniveau: elders functies (rode) verplaatsen om daar meer ruimte voor groen te creëren. | 4.3 | 50% | Gezamenlijke gemeenten, rijksbouwmeester, Provincie. | Kans B-10 en kans B-25 zijn procesideeën voor deze kans. |
| B-10 | Vertrouwen winnen bij bevolking/politiek door structuurverbeteringen in bestaand stedelijk gebied mee te laten liften bij ontwikkeling compacte luchthaven. | 4.0 | 62% | | |
| B-15 | Vertrouwen winnen door de planvorming op te tillen naar een hogere aggregatie niveau en dus tot culturele manifestatie | 4.0 | 57% | Gezamenlijke gemeenten, rijksbouwmeester, Provincie. | Proeftuin idee van Cramer (Programma Mooi Nederland) |

| ID | Kans | Score | Variability | Stakeholders | Procesideeën |
|------|---|-------|-------------|--|--|
| | op de lange termijn, hoogwaardig projectbureau vasthouden. | | | | |
| B-25 | Verplaats bedrijvigheid in bestaand stedelijk gebied in regio naar "vliegveld locatie" waardoor elders kwaliteit leefomgeving sterk verbeterd kan worden. | 3.8 | 53% | | |
| B-31 | Ga er nu al veel organiseren, veel culturele manifestaties in het licht van de culturele daad van het nieuwe economische en ruimtelijke hart van Twente. | 3.8 | 41% | | Individuele initiatieven stimuleren. Bijvoorbeeld: vliegtuigbeurs, kunsttentoonstellingen, equivalent Aemscherpark. |
| B-1 | Ontwikkeling van de luchthaven als een C2C-luchthaven, als wereldwijd voorbeeld. | 3.7 | 54% | Luchthaven, kennisinstituten, luchtvaartmaatschappijen. | Inkoopvoorwaarde C2C. |
| B-20 | Luchthaven brandpunt maken van duurzaam mobiliteitsnetwerk (van lokaal tot internationaal). | 3.7 | 59% | Verkeer en waterstaat, NS, ProRail, busmaatschappij kortom; vervoersbedrijven. Innovatieve fietsvervoerorganisaties. | Stimuleren van innovatieve vervoersorganisaties, maximaal 50 km bereik, bijvoorbeeld tuktuks en elektrische vervoermiddelen. |
| B-22 | Promoten van de nieuwe luchthaven als duurzame luchthaven. Er zijn veel ontwikkelingen op dit gebied. Sustainable Airport Twente kan een sterk merk worden. Profileren tov Munster is sowieso noodzaak voor overleving. | 3.7 | 54% | Luchthaven, kennisinstituten, luchtvaartmaatschappijen. | Gestafde gronduitgifte. |

3 EVALUATIE

Wat heeft u gemist tijdens de sessie?

- Kaartbeelden en heel kort overzicht (1a4) belangrijkste kenmerken gebied.
- Flink aantal ideeën is niet echt vernieuwend. Eigenlijk meer informatie nodig over kenmerken gebied.
- Enthousiasme, Werkelijke grensverleggende ideeën door op elkaars ideeën door te spinnen.
- Kaartbeelden op locale en regionale schaal, maquette van heel Twente.
- Kaart- en beeldmateriaal van terrein en van beide vlekkenplannen (permanent). Aanwezigheid van een econoom en een projectontwikkelaar.
- Gebiedskennis.
- Sparren van ideeën. Bespreken gebeurde zonder veel ruimte om door te redeneren, aangezien het volgende punt wachtte.
- Echte innovatieve ideeën voor dit gebied.
- Een erg hoog adviseurs gehalte.
- Belevingsroutes vanuit de omliggende kernen naar dit gebied.
- De vastliggende kaders voor het gebied (als die bestaan). Bijvoorbeeld bestaande ecologische verbindingseisen, of condities die door rode lijstsoorten worden gedictieerd.
- Tijd om op basis van alle ideeën te komen tot een samenhangend concept voor duurzame ontwikkeling.
- Mensen met passie voor het gebied.
- Aanwezigheid van overheid, kijk van het bevoegd gezag op duurzaam ontwikkeling van dit gebied.
- Goede duiding randvoorwaarden welke aan deze ontwikkeling ten grondslag ligt. b.v. er aanwezig leidingnetwerk zal waarschijnlijk niet vrijgegeven worden door defensie.+ Door globale en algemene benadering is de kans groot dat de echt locatie specifieke kansen worden gemist.
- Ruimte voor reflectie door snelheid, kortom randvoorwaarden bij invullen (niet 10 ideeën, maar 2).
- Iets meer kennis van plangebied en omliggende gebied had mogelijk meer integrale ideeën op kunnen leveren.
- Referentiebeelden vanuit elders in de wereld.
- Wat er nog met onze ingevingen gedaan zou kunnen worden gezien het eindstadium van het proces.
- In de inleiding: hoofdparameters als aantal (range) woningen e.d..
- Tijd voor discussie over waardebeoordeling.
- Het echte brainstormen, dus off the record met elkaar doordenken waarbij geen rekening hoeft gehouden te worden met tijd.
- Bij formuleren kansen voor A en B eigenlijk te weinig inzicht in het gebied en de unieke kansen die het kan bieden (na de excursie was dat al veel duidelijker).

Wat vond u vandaag het meest verrassend?

- Veel nadruk op economische kant van kanten.
- De staat van de gebouwen op het terrein, alsmede het zeer diverse, tijdelijke gebruik ervan.
- Grootte van het gebied (lunchexcursie).
- De documentatiesnelheid.
- Snelheid waarmee inventarisatie plaats vond.
- In korte tijd veel punten gedeeld (snelheid methode).

- Ruimte in het gebied en de waarde van deze beleving.
- Het optimisme over mogelijke kansen, ook na de excursie.
- De top tien die je intuïtief wel weet komt er ook uit.
- Het aparte karakter van het luchthavengebied (en de stilte die er heerst).
- Bezoek vliegveld zorgde voor een andere beleving van het gebied. Was goed om gezien te hebben, echter had eerder in het programma gemogen.
- Luchthaven biedt ook veel kansen voor duurzaamheid.
- Dat het in deze setting moeilijk is de huidige waarde voldoende gewicht toe te kennen.
- Dat je dit gebied voor luchtvaart zou willen bestemmen en daar waardevolle dynamiek van verwacht.
- De indrukwekkende schaal van het gebied ruim 400 ha Die een veelheid van functies kan herbergen die ook los van het vliegveld functie staan.
- De rust en omvang van het gebied.
- De kansen die dit gebied heeft.

Welke overige opmerkingen heeft u nog (gaarne ingaan op een samenhangend duurzaamheidsconcept voor variant A en B)?

- Toekomstige gebruikers gebied zo snel mogelijk eigenaarschap geven in ontwikkelen duurzame potenties. Dus nu, tijdelijk en toekomst, langdurig (groeimodel)
- Voor zowel A als B geldt dat voor een goede duurzame benadering de integraliteit met het omringde stedelijk gebied tot echte duurzame oplossingen leidt voor een veel groter gebied.
- De meest dominante variant is die welke het meest bijdraagt aan de terugdringing van de CO2 uitstoot
- Vlekkenplan A is te kort door de bocht. Het beeld van een groene voorstad is een stedenbouwkundig- en landschappelijke ontwerpogave van formaat. Daar eerst ontwerponderzoek op richten. Inspiratie op hoger schaalniveau is nodig om draagvlak te krijgen voor een aanpak waarmee de tijd als bondgenoot kan worden. Hanteer de drieslag: 1 tijd kopen, 2 uitzoomen naar de regio, 3 inbedden in verhoogde culturele ambitie.
- Voor model A groot inzetten op behoud en versterking van de ecologische soorten en waarden. Het ontbreken van een luchthavenfunctie in dit alternatief biedt juist de kans om de ecologie maximaal te ontwikkelen.
- De meest CO2 reducerende variant is niet perse de variant zonder vliegveld , Dit moet worden beschouwd in de Nationale Europese context bv door na te gaan welke variant de meeste reductie oplevert van Vehicle Miles Traveled
- Vlekkenplan B is te ordinair. Er is nog geen culturele bewustwording van wat de allocaties van functies op netwerkstadstad niveau kan gaan opleveren. Daar de energie in gaan steken. Dus ook ontwerponderzoek om de inspiratie op te wekken.
- t.a.v. duurzaamheid Vlekkenplan A: ambitieniveau van de ingebrachte suggesties te hoog, want onbetaalbaar (nauwelijks private investeerders genoemd als stakeholders in Top-10) t.a.v. duurzaamheid Vlekkenplan B: realistischer duurzaamheidsconcept (reallocatie, samenhang met wonen en bedrijvigheid in de regio, met mobiliteit, met groenbehoefte e.d.).
Mijn breekijzer voor duurzaamheid herontwikkeling Vliegbasis Twente = mate waarin model A of model B problemen van elders oplost (= voorzien in een economische, ecologische en sociale behoefte = vraaggericht ontwikkelen).
- A: bijzondere karakter gebied (openheid, ruimte en ecologische potenties) als drager voor ontwikkelingen
- Duurzaamheid heeft ook een belangrijke proces dimensie , het betrekken van de betrokkenen bij het gebied. Ik mis het totaal van de proces architectuur die hierin moet voorzien.

- B: geschiedenis door toekomst als duurzame luchthaven versterken
- Voor model B inzetten op duurzaam transport, waarbij het zowel gaat om de keuze van vervoerswijze als het minimaliseren van de vervoersinspanning op landelijke schaal.
- Duurzaamheid wordt bepaald eveneens bepaald door goede sociale samenhang. Goede verdeling tussen woonfuncties, woon- en werkfuncties en werkfuncties en natuur en historische waarde is hierin van groot belang.
- Het samenhangende duurzaamheidsconcept is alsdus: de tijd als bondgenoot nemen. Ga de tijdelijkheid vervolgens economiseren. De snelle en trage structuren net elkaar verbinden; daar nu al mee beginnen door organisatie en evenement.
- Voor model A inzetten op een leefbare omgeving voor de regio als geheel.
- Een luchthaven lijkt in eerste instantie bij voorbaat niet duurzaam (vanuit de milieu kant) maar kan wel duurzaam alternatief zijn wanneer het bv vluchten vervangt vanaf Schiphol. Of wanneer het opnieuw in gebruik nemen van luchthaven Twente de bouw van een nieuw vliegveld in NL of Duitsland voorkomt (bv).
- Je zou tijd moeten nemen om met wat 'post bankencrisisvragen' te stoeien. Wat zien mensen in Twente als waarde? Economische groei, economische en sociale stabiliteit? Wil Twente worden als Eindhoven? Wat zien Nederlanders als waarde van Twente en is dit van betekenis in functieverdeling?
- Landgoed is geen goede metafoer voor de beide vlekkenplannen. Het is een sluijterterm op ruimtelijk structuurniveau. Ga naar het planologische niveau en naar het inrichtingsniveau.

4 DEELNEMERS

1. Theo de Bruijn
2. Huib Haccou
3. John van den Hof
4. Jan IJzerman
5. Wim van Lierop
6. Ingrid Mouwen
7. Attila Nemeth
8. Marielle de Sain
9. Caroline Winkelhorst
10. Piet Ziel

5 COLOFON

| | |
|------------------|-----------------------------------|
| Opdrachtgever | : Saxion Hogescholen |
| Project | : Kansensessie Saxion Hogescholen |
| Dossier | : C5485-01.001 |
| Omvang rapport | : 15 pagina's |
| Auteur | : H.J.W. Bouwman (Harald) |
| Interne controle | : ir. P. de Greef (Patricia) |
| Projectleider | : ir. P. de Greef (Patricia) |
| Datum | : 13 mei 2009 |
| Naam/Paraaf | : |

DHV B.V.

*Ruimte en Mobiliteit
Laan 1914 nr. 35
3818 EX Amersfoort
Postbus 1132
3800 BC Amersfoort
T (033) 468 20 00
F (033) 468 28 01
E info@dhv.com
www.dhv.nl*

BIJLAGE 1 PRIORITERING

| Kans | Omschrijving | Score | Variabiliteit |
|------|---|-------|---------------|
| A-29 | Versterken groenstructuur, ecologische verbindingen. | 4.2 | 48% |
| A-55 | Deel van gebied als flexibele buffer. Delen van het gebied open en onbestemd laten, als ruimte voor nieuwe initiatieven die de komende decennia zullen ontstaan. | 4.2 | 43% |
| A-2 | Collectieve duurzame energievoorziening bedrijven en woningen (energievoorziening centraal geregeld). | 4.1 | 47% |
| A-5 | Allocatie van functies op netwerkstadniveau, groene voorstad trekt functies naar zich toe en brengt het op hoger plan. | 4.1 | 41% |
| A-58 | Gebied als cradle to cradle blackbox, die een overall positieve bijdrage moet leveren. | 4.1 | 52% |
| A-44 | Gebied in zijn geheel is netto producent van (duurzame) energie. (kans voor profilering). | 4.0 | 44% |
| A-1 | (Nieuwe) Gebouwen aan de noordzijde volgens C2C-principes ontwikkelen. Gebied als proeftuin neerzetten wat internationaal de aandacht kan trekken. | 3.9 | 59% |
| A-30 | Behoud en creatie van waardevolle natuurwaarden en soorten. | 3.9 | 56% |
| A-31 | Nieuw ruimtelijk concept gehele netwerkstad Twente, regionaal stedelijk groen ontwerp, ontrafeling verkeerstructuur Twente in traag en snel. | 3.9 | 54% |
| A-21 | Meervoudig collectief particulier opdrachtgeverschap in combinatie met landschapsbeheer (rood voor groen). | 3.8 | 56% |
| A-24 | Nieuw groen hart als identiteitsdrager netwerkstad Twente, spin in het web van betekenisvolle ontspannen routes vanuit bestaande steden. | 3.8 | 48% |
| A-32 | Allocatie van functies op netwerkstadniveau zorgt voor herstel ecologische verbindingen in de stedelijke gebieden van Twente. | 3.8 | 48% |
| A-34 | De rol die dit gebied kan vervullen als verbindende schakel in een cross border ecologische hoofdstructuur. | 3.8 | 43% |
| A-41 | Ruimte voor proeftuinen duurzame energieopwekking (van windmolenvelden tot bio-energie, aardwarmte, etc.). In nauwe samenwerking met kennisinstellingen en bedrijfsleven in de regio. | 3.7 | 74% |
| A-10 | Kansen zoeken in relatie tot vraagstukken van hogere schaalniveaus. Beleidsurgenties combineren met gebiedsurgenties. | 3.6 | 64% |
| A-42 | Ruimtelijk concept groene voorstad gebruiken voor productinnovatie op gebied van verkeer en vervoer in samenwerking met de UT. | 3.6 | 53% |
| A-3 | Aantrekkingskracht recreatieve natuur. | 3.4 | 47% |
| A-16 | Beperkt aantal zeer grote windturbines als 'landmark' op een geconcentreerd stukje horizon. | 3.4 | 67% |
| A-45 | Ruimtelijk concept inrichten op een balans tussen economisch - sociaal - fysiek. | 3.4 | 79% |

| Kans | Omschrijving | Score | Variabiliteit |
|------|---|-------|---------------|
| A-59 | Ophouden met de beperkte plankaarten, ga altijd uit van kaarten van 15x15km. Zie de gebiedsontwikkeling letterlijk als vliegwiel voor de gehele netwerkstad. Houdt het planologische niveau en het inrichtingsniveau voortdurend in beeld. | 3.4 | 74% |
| A-8 | Aantrekkelijke woonfunctie is een kans voor aantrekken top kenniswerkers en studenten UT en Saxion (uitbreiding op huidige campus). | 3.3 | 47% |
| A-11 | Gezien hoeveelheid varianten in gebruik en omvang (wonen, recreëren, zorg, leisure) kan Model A proeftuin voor zelfvoorzienendheid voor wat betreft energie (transitie) en klimaatbestendigheid (adaptatie) worden. | 3.3 | 67% |
| A-17 | Link ruimtelijk functies met UT. Maak er een showcase van voor hightech duurzame appliances geothermie etc. | 3.3 | 63% |
| A-18 | Proeftuin voor duurzame mobiliteitsconcepten (inclusief ontwikkelcentrum). | 3.3 | 52% |
| A-37 | Herkenbaarheid en beleving historisch landschap. | 3.3 | 41% |
| A-38 | Creëren mogelijkheden aanpassen klimaatverandering: waterberging, hittebestendigheid etc | 3.3 | 63% |
| A-52 | Ruimtelijke kwaliteit bestendigen als hoogwaardig vestigingsconditie. | 3.3 | 63% |
| A-33 | Kleinschalige 'veilige gebieden' voor geselecteerde soorten; koppelen aan beperkte natuurrecreatiefunctie. | 3.2 | 61% |
| A-36 | Robuust watersysteem (zowel kwantiteit als kwaliteit). | 3.2 | 56% |
| A-46 | Ruimte voor geluidsluwe gebieden. | 3.2 | 56% |
| A-6 | Duurzame sportvoorzieningen voor fysiek buitensporten (ATB, Skaten, Nordic Walking etc). | 3.1 | 54% |
| A-15 | Aan noordzijde: ontwikkeling van kenniscentrum en bedrijfsontwikkelgebouw in een. Als motor achter nieuwe economische ontwikkelingen (stap van research naar business onder 1 dak). In nauwe samenwerking met Oost NV, bedrijfsleven, kennisinstellingen. | 3.1 | 54% |
| A-22 | Vormgeven gezamenlijke verantwoordelijkheid in nieuw 'naoberschap'. | 3.1 | 46% |
| A-26 | Gezien de aangegeven functies, zorg over goede integratie van verschillende woonfuncties zodat in het gehele gebied evenwicht blijft ten aanzien van de diversiteit van de bevolking. | 3.1 | 64% |
| A-43 | Voorbeeldfunctie duurzame mobiliteit | 3.1 | 59% |
| A-57 | Duurzaam is klimaat robuust; is mitigatie en adaptatie. De groeiende noodzaak van klimaatneutraliteit is een enorme kans voor draagvlak voor de meest duurzame variant. | 3.1 | 72% |
| A-7 | Voorzieningen voor duurzame snelheidssporten (elektrokarten, waterstofkarten, stille en duurzame terreinvoertuigen). | 3.0 | 75% |
| A-14 | Landingsbaan niet feitelijk handhaven maar invullen met industriële technische, recreatieve of bedrijfsmatige functies, zodanig dat structuur gehandhaafd blijft maar er wel opbrengst gegenereerd wordt. | 3.0 | 74% |
| A-49 | Model A kan als 'groene buffer' voor verstedelijking gelden. | 3.0 | 50% |
| A-56 | Kijk naar de Habiforum proeftuin Vliegveld Soesterberg. | 3.0 | 64% |

| Kans | Omschrijving | Score | Variabiliteit |
|------|---|-------|---------------|
| A-20 | Experimenteercentrum voor het nieuwe boeren van de toekomst. Uitproberen van nieuwe concepten: biologisch boeren, nieuwe vormen van veeteelt, integratie met andere functies (zorg, landschap, enz.). | 2.9 | 64% |
| A-39 | Ruimte voor natuur deels benutten voor productie biomassa. | 2.9 | 39% |
| A-48 | Bijzonder groengebied van maken met maximale inzet op behoud en uitbreiding bijzondere soorten (zoiets als bij Schoorl duin) | 2.9 | 49% |
| A-50 | Creëer water retentie voor hoge droge gebieden. | 2.9 | 61% |
| A-54 | Meervoudige vormen van ruimte gebruik toepassen om open karakter te bestendigen ook in het dynamische noordelijke gedeelte. | 2.9 | 56% |
| A-47 | Met ontwikkeling care and leisuremodel tegelijk de gehele netwerkstad inrichten op dat model, vertragen bijvoorbeeld en spreiden van functies naar het buitengebied | 2.8 | 73% |
| A-28 | Natuuronderhoudsactiviteiten voor jongeren die aandacht nodig hebben. | 2.7 | 57% |
| A-51 | Versterken historische geografie | 2.7 | 57% |
| A-25 | Volledig spectrum zorgsector, van kennisintensief ziekenhuis tot zorg in thuissituatie. Verbreding en tegenhanger technisch georiënteerde omgeving. | 2.6 | 60% |
| A-13 | Huidig leidingnetwerk gebruiken voor transport ter plaatse op te wekken biogas of koolzaadolie, e.d. Biologische brandstof eenvoudig ter beschikking stellen van in regio. | 2.5 | 68% |
| A-4 | Wonen aan het water (beek is identiteitsdrager voor wonen). | 2.4 | 53% |
| A-12 | Hippisch centrum van Europa, concentratie op hoog niveau, voorzien van spil-off functies. | 2.3 | 41% |
| A-19 | Gebruik natuurlijk verval van nieuwe bekenstructuur voor energieopwekking. | 2.3 | 63% |
| A-53 | Kleinschalige voorzieningen (care, cure, leisure) in kleine units vormgegeven naast de massieve landingsbaan, als contrast. | 2.1 | 61% |
| A-23 | Sociale samenhang: creëren centrale voorzieningen (scholen, winkels, sport). | 2.0 | 35% |
| A-35 | 80% van de dagelijkse voedselbehoefte wordt in het gebied zelf op een biologische wijze geproduceerd. | 2.0 | 38% |
| A-40 | Alle parkeervoorzieningen ondergronds. | 2.0 | 35% |
| A-9 | Internationaal onderzoekscentrum Duurzame Luchtvaart (Algemeen, beide varianten). | 1.9 | 43% |
| A-27 | Plek voor een Toekomst Museum Twente waarin op nieuwe, interactieve manier de toekomst van Twente te beleven valt. | 1.8 | 65% |

| Kans | Omschrijving | Score | Variability |
|------|--|-------|-------------|
| B-34 | Hoger schaalniveau: elders functies (rode) verplaatsen om daar meer ruimte voor groen te creëren. | 4.3 | 50% |
| B-10 | Vertrouwen winnen bij bevolking/politiek door structuurverbeteringen in bestaand stedelijk gebied mee te laten liften bij ontwikkeling compacte luchthaven. | 4.0 | 62% |
| B-15 | Vertrouwen winnen door de planvorming op te tillen naar een hogere aggregatie niveau en dus tot culturele manifestatie op de lange termijn, hoogwaardig projectbureau vasthouden. | 4.0 | 57% |
| B-25 | Verplaats bedrijvigheid in bestaand stedelijk gebied in regio naar "vliegveld locatie" waardoor elders kwaliteit leefomgeving sterk verbeterd kan worden. | 3.8 | 53% |
| B-31 | Ga er nu al veel organiseren, veel culturele manifestaties in het licht van de culturele daad van het nieuwe economische en ruimtelijke hart van Twente. | 3.8 | 41% |
| B-1 | Ontwikkeling van de luchthaven als een C2C-luchthaven, als wereldwijd voorbeeld. | 3.7 | 54% |
| B-20 | Luchthaven brandpunt maken van duurzaam mobiliteitsnetwerk (van lokaal tot internationaal). | 3.7 | 59% |
| B-22 | Promoten van de nieuwe luchthaven als duurzame luchthaven. Er zijn veel ontwikkelingen op dit gebied. Sustainable Airport Twente kan een sterk merk worden. Profileren Ten opzichte van Munster is sowieso noodzaak voor overleving. | 3.7 | 54% |
| B-45 | Schaalniveau: kansen voor herverdeling. | 3.7 | 62% |
| B-40 | Ontwikkeling en proeftuin van duurzame mobiliteit voor aan- en afvoer van passagiers (vanaf huis!). Dus relatief weinig 'normale' ontsluiting via auto. Alternatieven moeten zo aantrekkelijk zijn dat mensen daar graag voor kiezen. | 3.6 | 47% |
| B-12 | Verplichte groene financiering activiteiten op luchthaventerrein (duurzaamheids-gunningscriteria voor overige bedrijven). | 3.4 | 82% |
| B-29 | Identiteitshoogtepunt snelle routestelsel van maken door voorstadhalte te integreren in een nieuw netwerkstad concept met A1-zone. | 3.4 | 55% |
| B-41 | Model B vereist opwaarderen van huidige aan- en afvoer infrastructuur. Dit gegeven leent zich voor het meekoppelen van infrastructurele vraagstukken die elders in de regio (gaan) spelen, zoals centrale parkeervoorziening grensoverschrijdend vrachtvervoer - spaart elders ruimte. | 3.4 | 55% |
| B-5 | Evenwicht zoeken in landelijke bovenregionale functies, daar als ontbrekend passtuk voor fungeren. | 3.4 | 71% |
| B-9 | Luchtvaart trekt altijd werkgelegenheid en zéér diverse bedrijvigheid aan, hetgeen bij uitstek kansen biedt voor energiekringlopen (restwarmte en restafval etc. doorleveren) en kapitaalintensieve innovatie. | 3.4 | 64% |
| B-28 | Gebied rondom het vliegveld als merk promoten: The Place To Be voor creatieve, hoogtechnologische duurzame innovaties. In combinatie met onderzoeks- en ontwikkelingcentrum (zie A). Dus de plek waar de creatieve mens thuis hoort. | 3.3 | 63% |
| B-3 | Pendeldienst naar tweede dicht stedelijk gebied, randstad, om optimale mobiliteit in Nederland te krijgen. En naar Duitsland, etc. | 3.3 | 44% |

| Kans | Omschrijving | Score | Variability |
|------|---|-------|-------------|
| B-17 | Creëer een sterk vakantieaanbod in Twente: geniet van het groene hart, in combinatie met stedelijke functies (Nationaal Muziekkwartier, Bijenkorf, Jan Cremermuseum). Aan zuidkant ruimte voor nieuwe vakantieverblijven die van accent 'groen' verschuiven naar accent 'stad'. | 3.2 | 56% |
| B-21 | Virtuele luchthaven met alle incheckfaciliteiten van bv Schiphol zodat besparing op inchecktijden op Schiphol reistijd per shuttle compenseert | 3.2 | 66% |
| B-23 | Fusie met luchthaven Munster - Osnabruck en snelle shuttle verbinding (1 luchthaven, 2 terminals). | 3.2 | 65% |
| B-39 | Ruimtelijke functies verbinden met de dominantie vliegveld functie. Gebied wordt logistiek knooppunt Oost Nederland Centraal Europa. | 3.2 | 66% |
| B-4 | Samenwerking bestaande Twentse bedrijfs- en onderzoeksleven, daar met elkaar een top opzetten. | 3.2 | 56% |
| B-50 | De mogelijkheden van de gehele gebruikswaterketen optimaal benutten. | 3.2 | 66% |
| B-18 | Zeer selectief zijn in de eerste verstedelijkingspilot. Daar staat of valt het economische vertrouwen mee. | 3.1 | 68% |
| B-51 | Ecologische kwaliteit van de bossen vergroten door dunningsplan (beide varianten). | 3.1 | 68% |
| B-32 | Vliegveld als evenement / spotters / museum / disney park vliegattracties. | 3.0 | 63% |
| B-6 | Accommodaties rondom luchthaven voor bezoekers congressen en dergelijke in Twente. | 3.0 | 63% |
| B-13 | Kans om de verkeersdruk in Randstad te ontlasten door goederen logistieke functies gericht op doorvoer naar het Ruhrgebied hier te centreren. | 2.9 | 75% |
| B-27 | Geen grootschalige hotels maar B&B-achtige vormen ten behoeve van interactie met het gebied en dus met de lokale economie. | 2.9 | 36% |
| B-33 | Door duidelijke scheiding functies, gerichte ruimte voor groen en natuur. | 2.9 | 49% |
| B-46 | Door de geluidscontouren zullen veel functies niet mogelijk zijn, dus veel ruimte aan de zuidkant voor recreatie: fiets, ATB, wandel, etc. | 2.9 | 47% |
| B-7 | Samenwerking broedplaatsbedrijvigheid en culturele uitingen, vrijstaat toestaan als 1e stap. | 2.9 | 68% |
| B-48 | Maak er een gebiedsconcessie van a la Schiphol met aanzienlijk vrijheidsgraden. | 2.8 | 53% |
| B-11 | Kenniscentrum (UT/Saxion) creëren van internationale allure in samenwerking UT/Saxion waarbij mensen van over de hele wereld ingevlogen kunnen worden. | 2.7 | 84% |
| B-16 | Luchtrecreatiemogelijkheden aan commerciële luchtvaart koppelen | 2.7 | 63% |
| B-26 | Luchthaven biedt grote werkgelegenheid, noodzakelijk voor economische ontwikkeling van Twente. | 2.7 | 59% |
| B-19 | Ruimte voor recreatie die geluid produceert. | 2.6 | 71% |

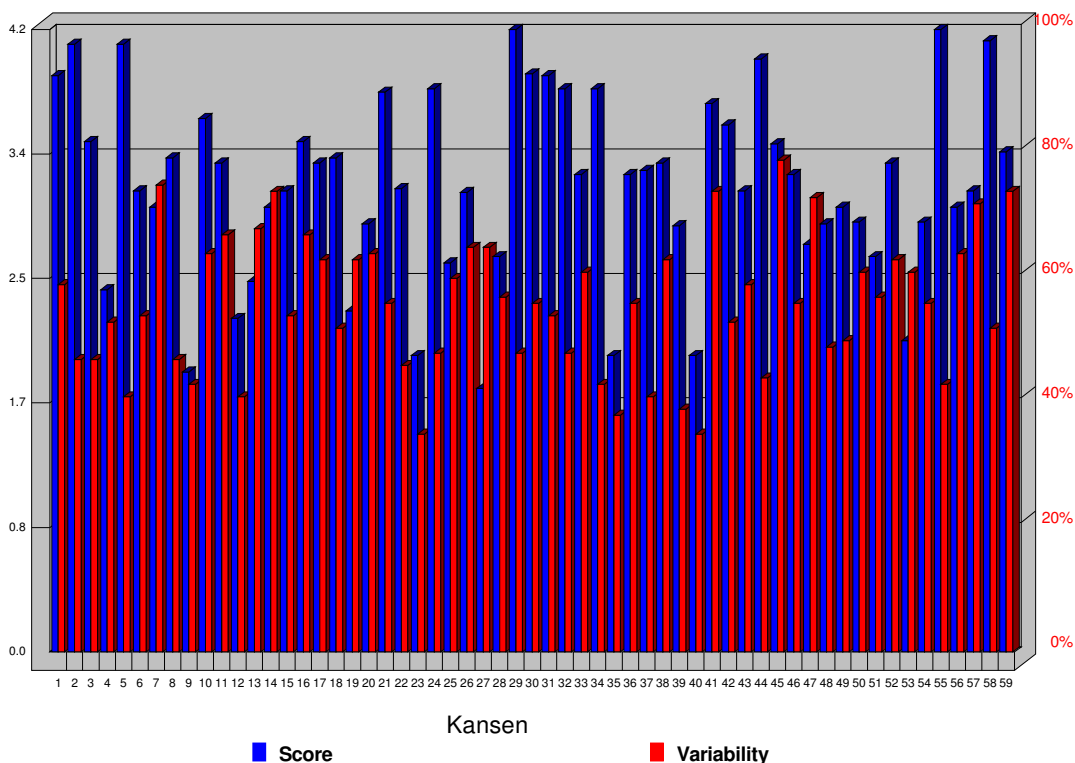
| Kans | Omschrijving | Score | Variability |
|------|---|-------|-------------|
| B-8 | Vertrouwen winnen door profilering nieuwe start en landingstechniek. (beleving van het nieuwe vliegen). | 2.6 | 79% |
| B-37 | Ecologische ruimtelijke structuur is drager voorstad. | 2.5 | 55% |
| B-24 | Thema luchtvaart - overgangen vanaf landingsbaan naar buitenkanten gebied. | 2.4 | 62% |
| B-14 | Optie B zal meer energievraag genereren, mogelijk meer restwarmte opleveren: inzetten voor algenkweek. | 2.3 | 52% |
| B-35 | Aan de zuidkant van landingsbaan biotopen voor zeldzame soorten (deels) creëren. Soort open lucht diertuin: groot, niet erg toegankelijk, veilige plek voor bedreigde soorten in Nederland. | 2.3 | 47% |
| B-47 | Grote dramatiek, tentoonstellen van de voorstad. | 2.3 | 70% |
| B-49 | De eerste commerciële Zeppelinluchthaven van Europa (duo met LMO?). | 2.2 | 39% |
| B-2 | VN-hoofdkantoor voor sustainable development. | 2.0 | 70% |
| B-30 | Beleven van de historie. | 1.9 | 43% |
| B-42 | Maak er een hobby vliegveld van voor parapente, ultralights, zweefvliegen, sport vliegtuigen, model vliegtuigjes, parachute springen, etc. | 1.8 | 62% |
| B-36 | Groene voorstad met hoge stedelijkheid, forse hoogbouw! | 1.7 | 62% |
| B-44 | Combi met een golf resort waar je zonder verkeershinder ook met je privé jet, sportvliegtuig kunt landen. | 1.3 | 33% |
| B-43 | Woningen met eigen landingsbaan creëren. | 1.2 | 20% |

| | | | |
|------|--|--|--|
| B-52 | Taxiën van vliegtuigen verbieden; alleen slepen | | |
| B-53 | Hoger schaalniveau allocatie: niet meer vliegverkeer maar ontlasten andere gebieden luchtvaart (verdeling) | | |
| B-54 | verbod op gebruik milieuschadelijke chemicaliën onderhoud baan en omgeving | | |
| B-55 | Verplicht CO2-compensatiefonds via landingsrechten/luchthavenbelasting | | |
| B-56 | Natuurontwikkeling draagt bij tot opslag CO2 | | |
| B-57 | Verplaatsen van niet geluidsgevoelige, en niet kwetsbare objecten (EV) naar omgeving landingsbaan, zo meer ruimte in gebied en op regioniveau voor geluidsgevoelige - kwetsbare objecten | | |
| B-58 | Energieopwekking vanuit warmte van het opstijgende/landende vliegtuigen. | | |
| B-59 | Ruimte voor recreatie die geluid produceert | | |
| B-60 | Faciliteren van luchtvaartinnovaties (milieu - lucht en geluid) | | |
| B-61 | C2C | | |

BIJLAGE 2 DIAGRAMMEN MET KANSSCORES

Kansscore en variatie van de gehele groep uitgezet voor ontwikkelingsvariant A

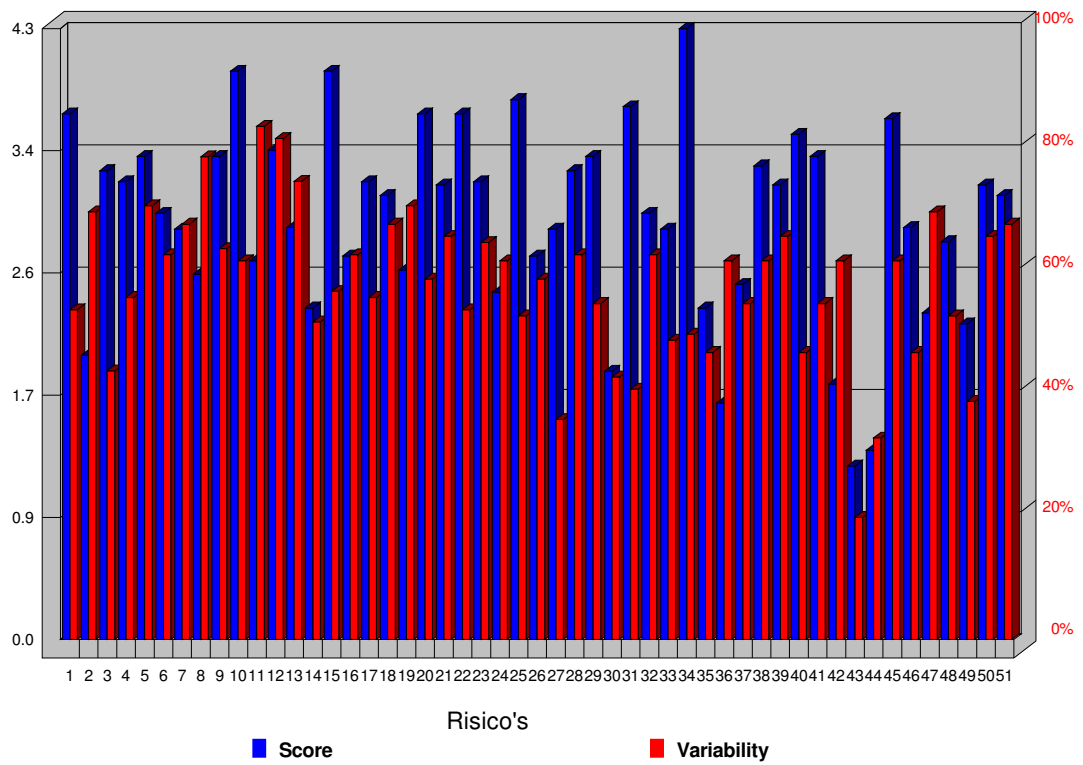
Prioritering Kansen OVA



(10 responses)

Kansscore en variatie van de gehele groep uitgezet voor ontwikkelingsvariant B

Prioritering Kansen OVB

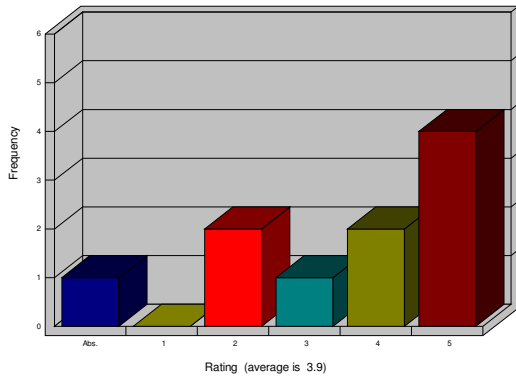


(10 responses)

BIJLAGE 3 SPREIDINGSDIAGRAMMEN

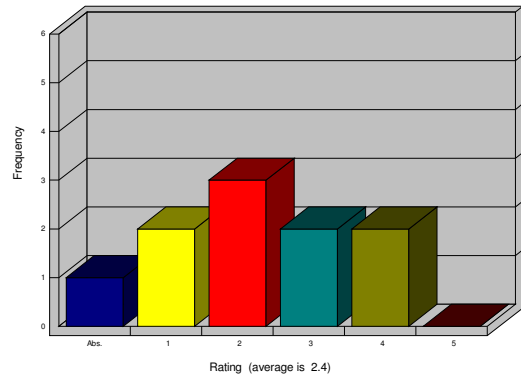
Spreadingsdiagrammen met kansscore per kans uitgezet voor ontwikkelingsvariant A

(Nieuwe) Gebouwen aan de noordzijde volgens C2C-principes ontw...



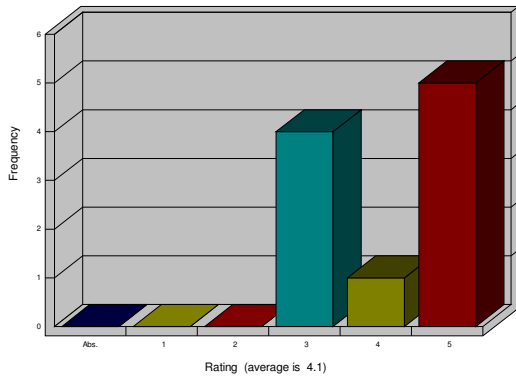
(10 responses)

Wonen aan het water (beek is identiteitsdrager voor wonen).



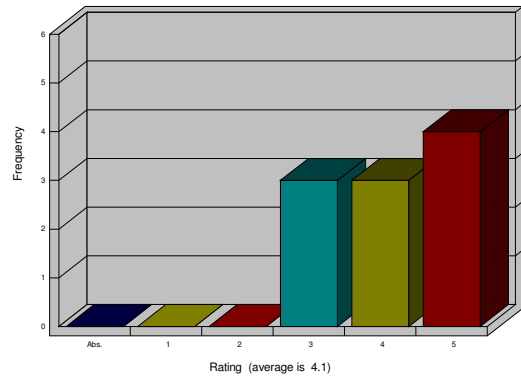
(10 responses)

Collectieve duurzame energievoorziening bedrijven en woningen ...



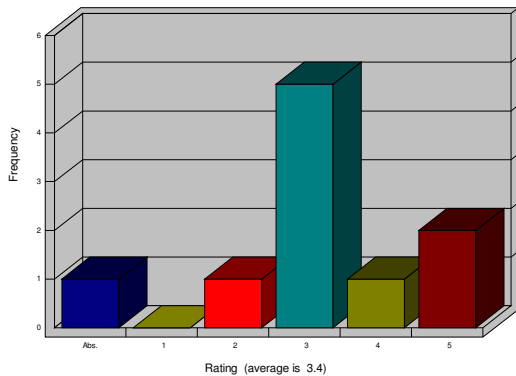
(10 responses)

Allocatie van functies op netwerkstadniveau, groene voorstad t...



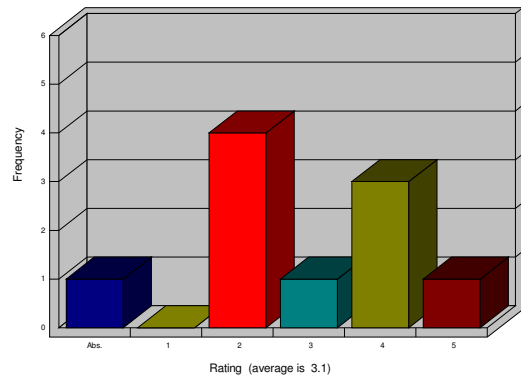
(10 responses)

Aantrekkingskracht recreatieve natuur.



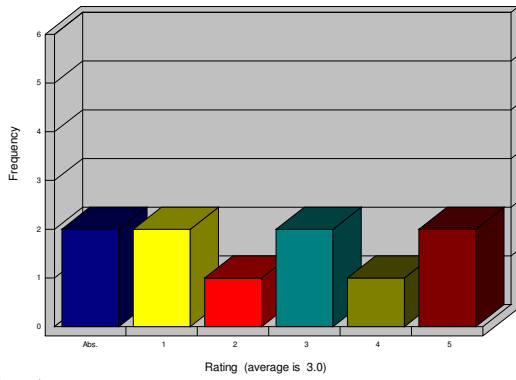
(10 responses)

Duurzame sportvoorzieningen voor fysiek buitensporten (ATB, Sk...



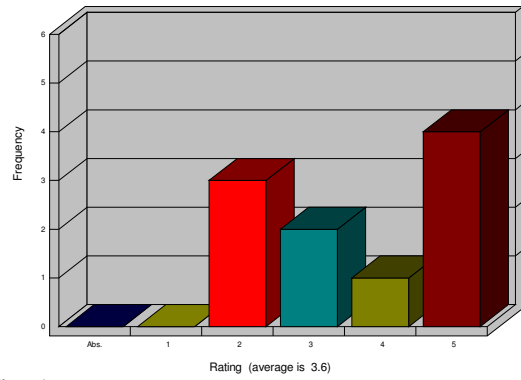
(10 responses)

Voorzieningen voor duurzame snelheidssporten (elektrokarren, w...



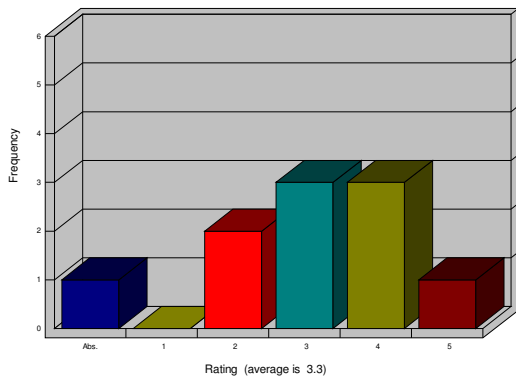
(10 responses)

Kansen zoeken in relatie tot vraagstukken van hogere schaalniv...



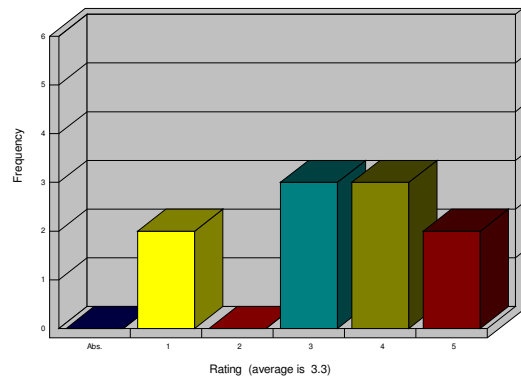
(10 responses)

Aantrekkelijke woonfunctie is een kans voor aantrekken top ken...



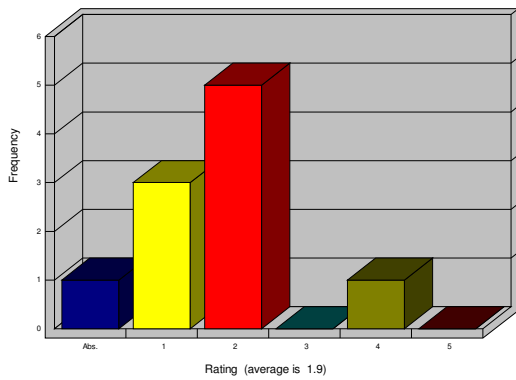
(10 responses)

Gezien hoeveelheid varianten in gebruik en omvang (wonen, recr...



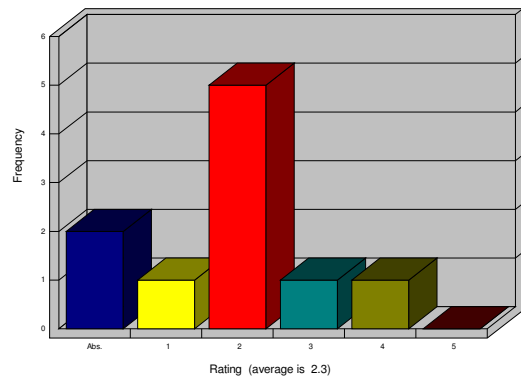
(10 responses)

Internationaal onderzoekscentrum Duurzame Luchtvaart (Algemeen...



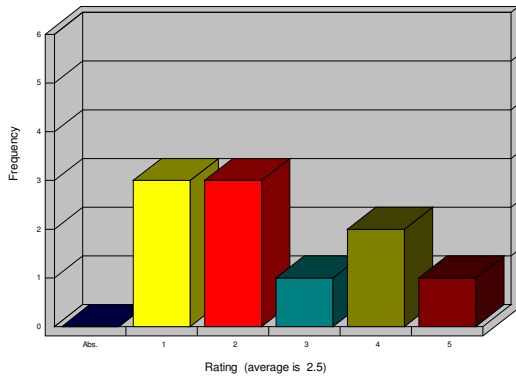
(10 responses)

Hippisch centrum van Europa, concentratie op hoog niveau, voor...



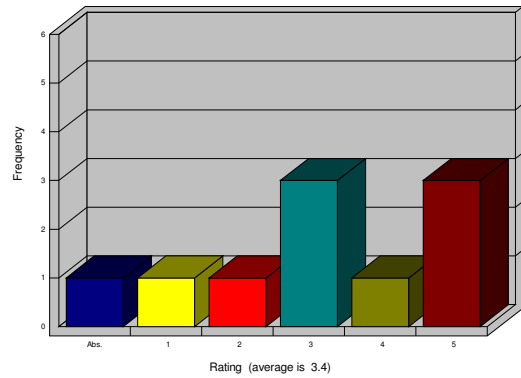
(10 responses)

Huidig leidingnetwerk gebruiken voor transport ter plaatse op ...



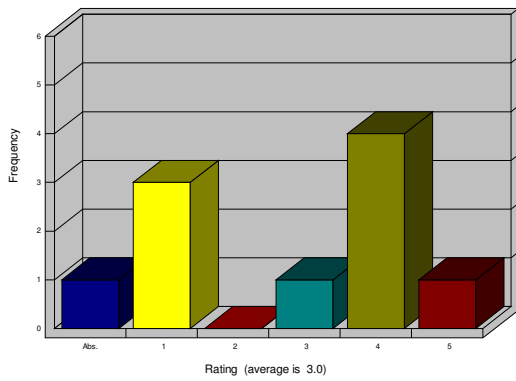
(10 responses)

Beperkt aantal zeer grote windturbines als 'landmark' op een g...



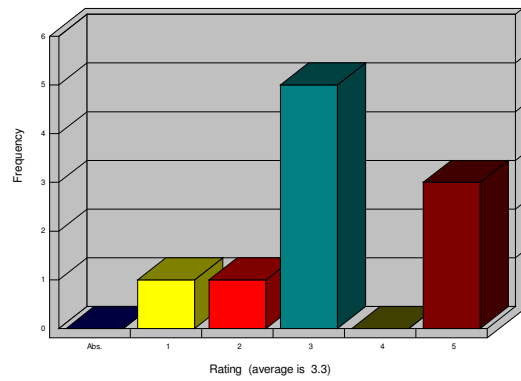
(10 responses)

Landingsbaan niet feitelijk handhaven maar invullen met indust...



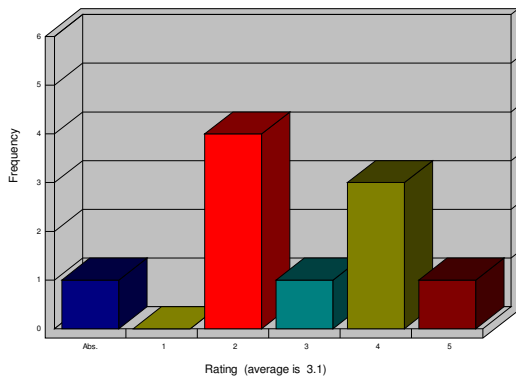
(10 responses)

Link ruimtelijk functies met UT maak er een showcase van voor ...



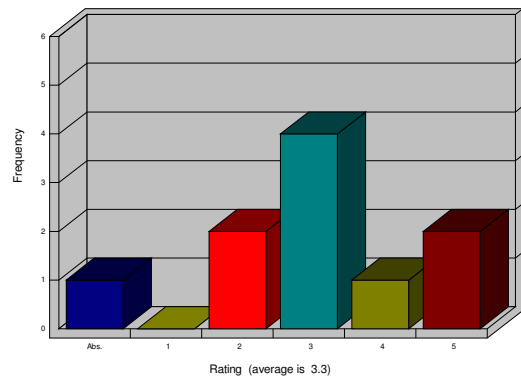
(10 responses)

Aan noordzijde: ontwikkeling van kenniscentrum en bedrijfsontw...



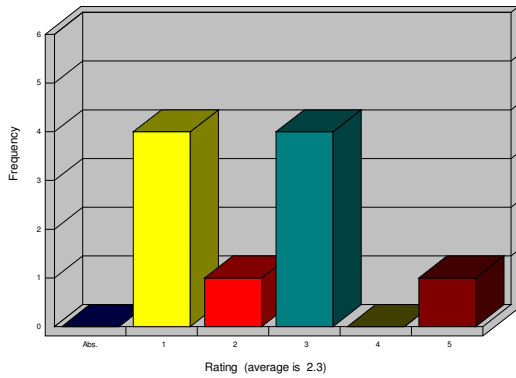
(10 responses)

Proeftuin voor duurzame mobiliteitsconcepten (inclusief ontwik...



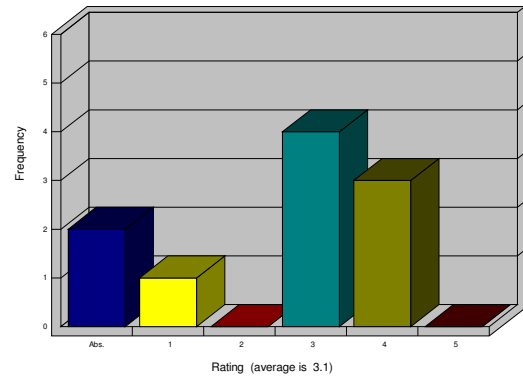
(10 responses)

Gebruik natuurlijk verval van nieuwe bekenstructuur voor energ...



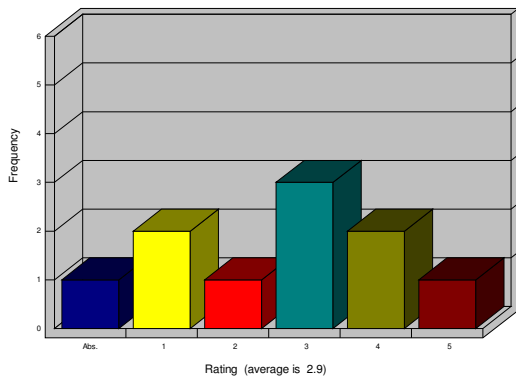
(10 responses)

Vormgeven gezamenlijke verantwoordelijkheid in nieuw 'naobersc...



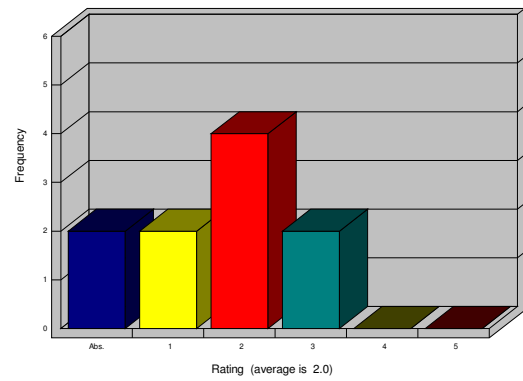
(10 responses)

Experimenteercentrum voor het nieuwe boeren van de toekomst. U...



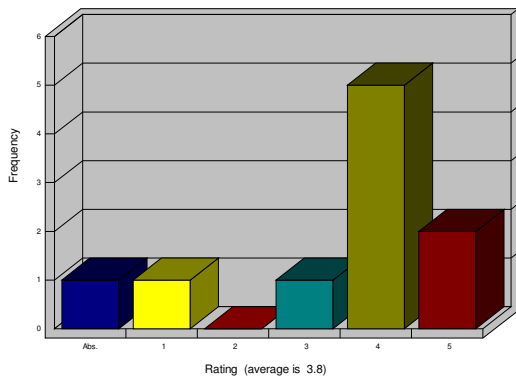
(10 responses)

Sociale samenhang: creëren centrale voorzieningen (scholen, w...



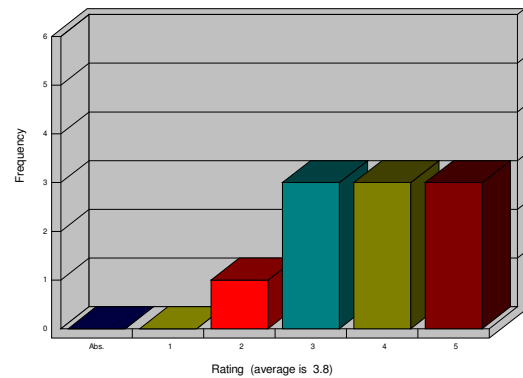
(10 responses)

Meervoudig collectief particulier opdrachtgeverschap i.c.m. la...



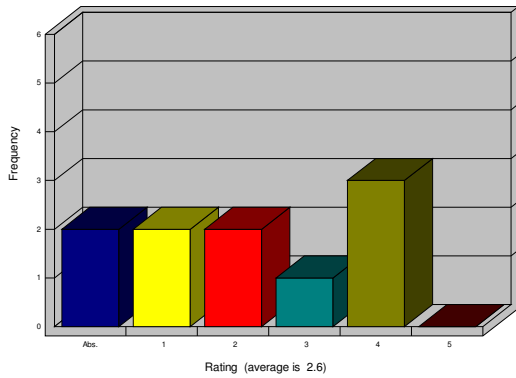
(10 responses)

Nieuw groen hart als identiteitsdrager netwerkstad twente, spi...



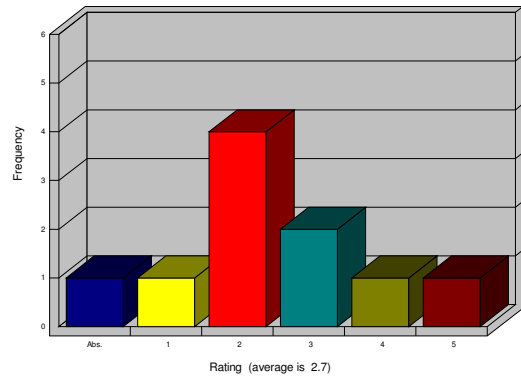
(10 responses)

Volledig spectrum zorgsector, van kennisintensief ziekenhuis t...



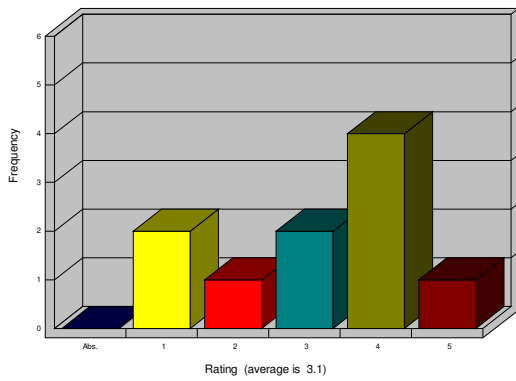
(10 responses)

Natuuronderhoudsactiviteiten voor jongenen die aandacht nodig ...



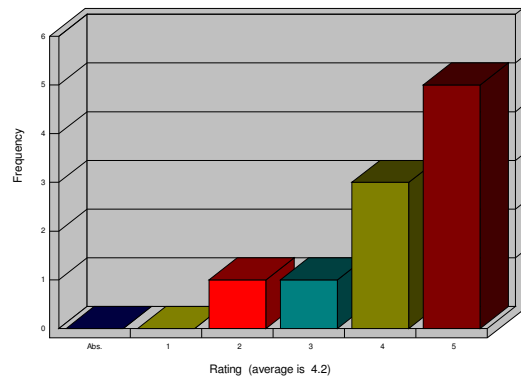
(10 responses)

Gezien de aangegeven functies, zorg over goede integratie van ...



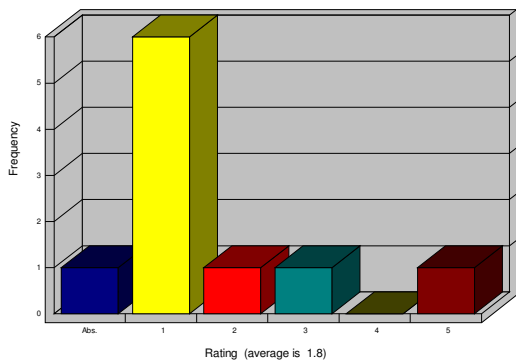
(10 responses)

Versterken groenstructuur, ecologische verbindingen.



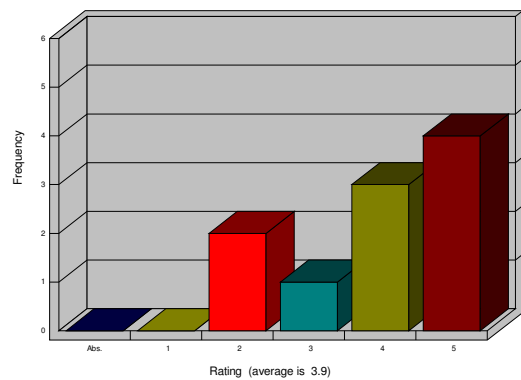
(10 responses)

Plek voor een Toekomst Museum Twente waarin op nieuwe, interac...



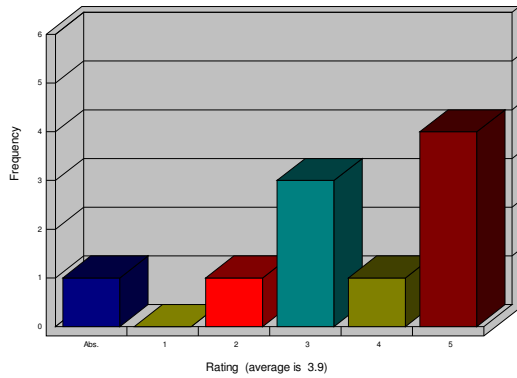
(10 responses)

Behoud en creatie van waardevolle natuurwaarden en soorten.



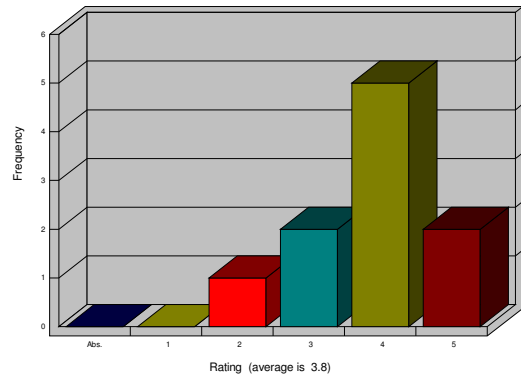
(10 responses)

Nieuw ruimtelijk concept gehele netwerkstadwente, regionaal s...



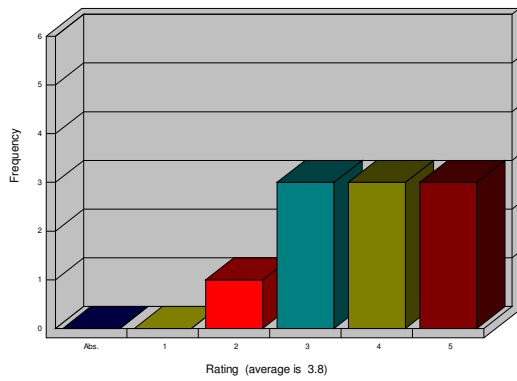
(10 responses)

De rol die dit gebied kan vervullen als verbindende schakel in...



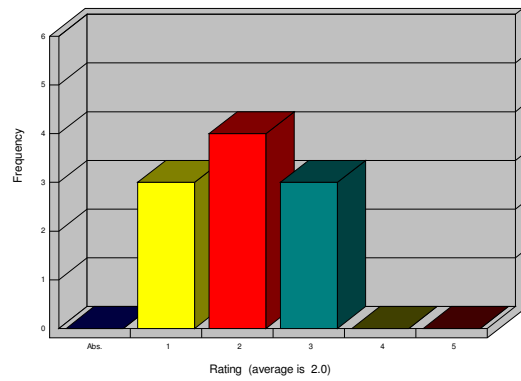
(10 responses)

Allocatie van functies op netwerkstadniveau zorgt veer herstel...



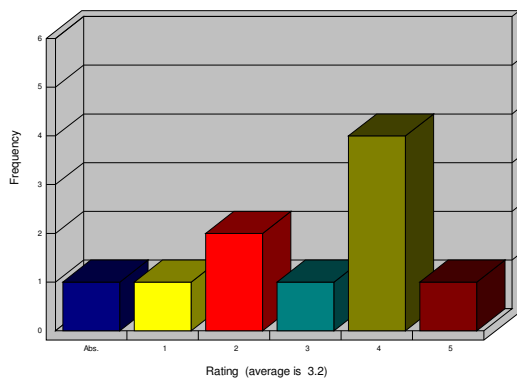
(10 responses)

80% van de dagelijkse voedselbehoefte wordt in het gebied zelf...



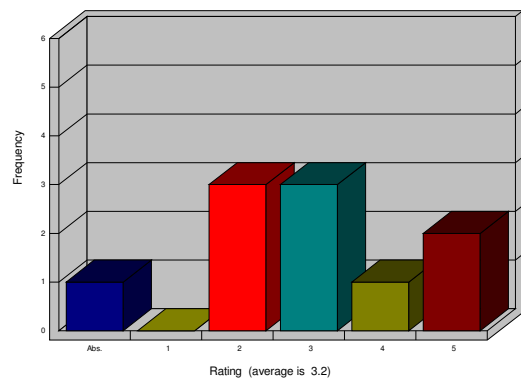
(10 responses)

Kleinschalige 'veilige gebieden' voor geselecteerde soorten; k...



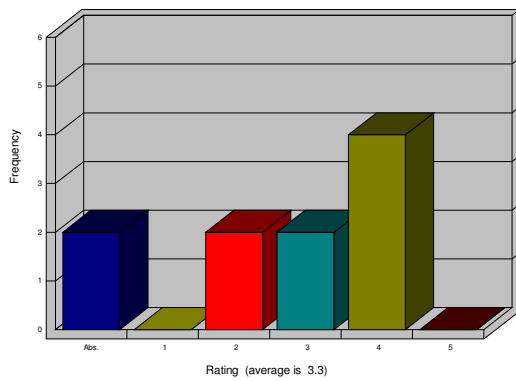
(10 responses)

Robuust watersysteem (kwantiteit, kwaliteit).



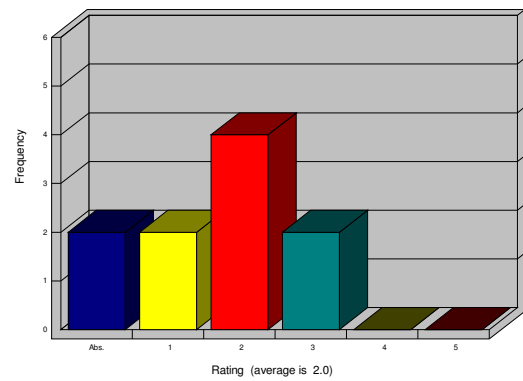
(10 responses)

Herkenbaarheid en beleving historisch landschap



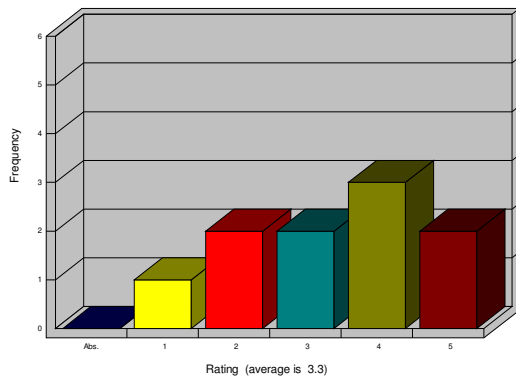
(10 responses)

Alle parkeervoorzieningen ondergronds



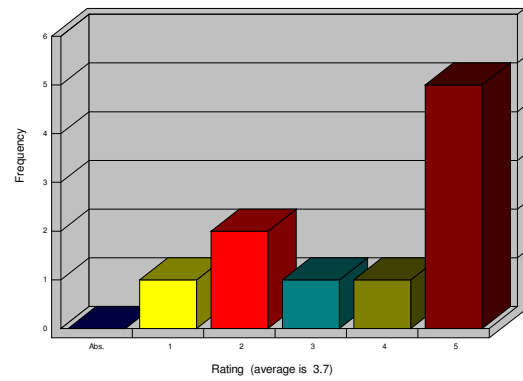
(10 responses)

creëren mogelijkheden aanpassen klimaatverandering: waterbergi...



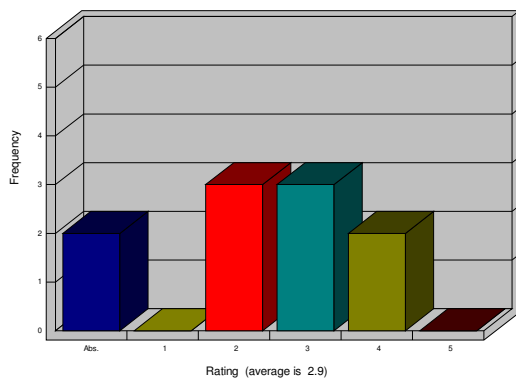
(10 responses)

Ruimte voor proeftuinen duurzame energieopwekking (van windmol...



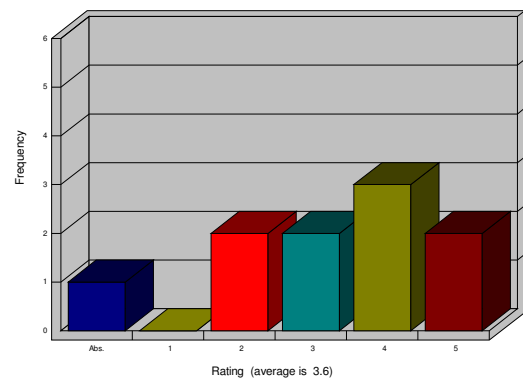
(10 responses)

Ruimte voor natuur deels benutten voor productie biomassa.



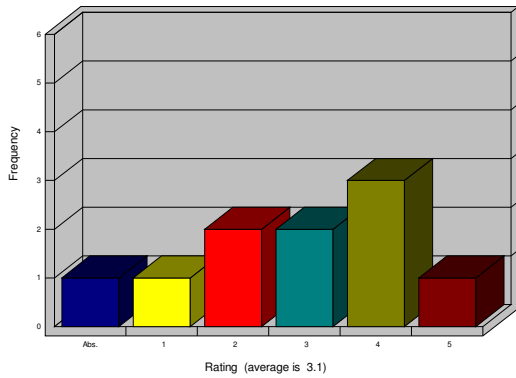
(10 responses)

Ruimtelijk concept groene voorstad gebruiken voor productinnov...



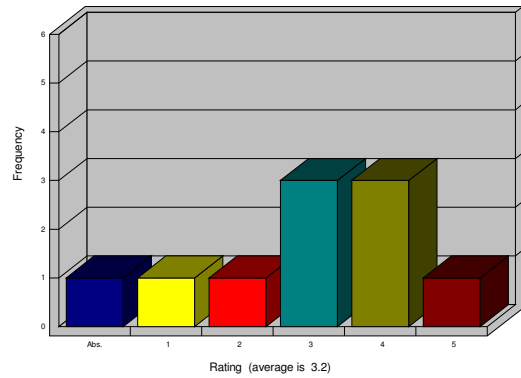
(10 responses)

Voorbeeldfunctie duurzame mobiliteit



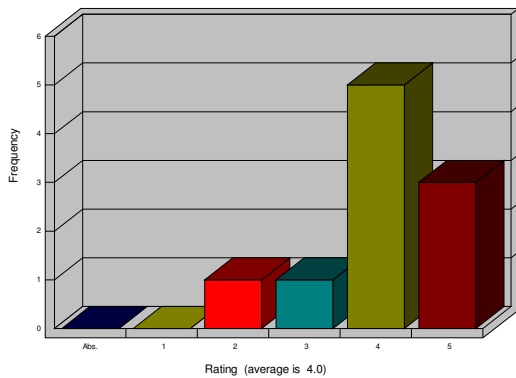
(10 responses)

Ruimte voor geluidsluwe gebieden.



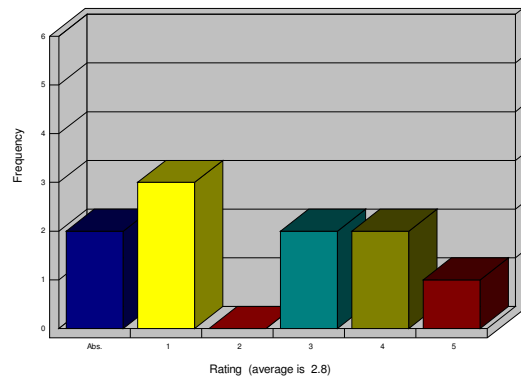
(10 responses)

Gebied in zijn geheel is netto producent van (duurzame) energi...



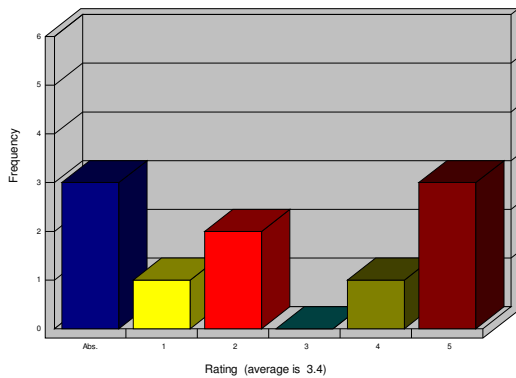
(10 responses)

Met ontwikkeling care and leisuremodel tegelijk de gehele netw...



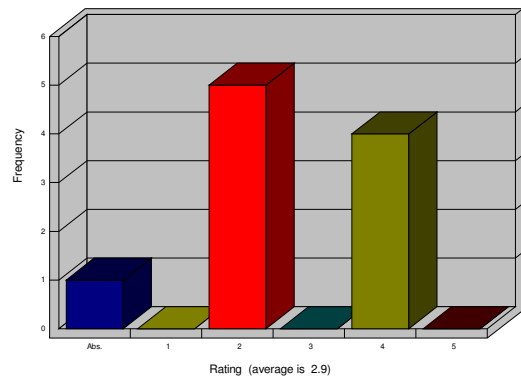
(10 responses)

Ruimtelijk concept inrichten op een balans tussen economisch ...



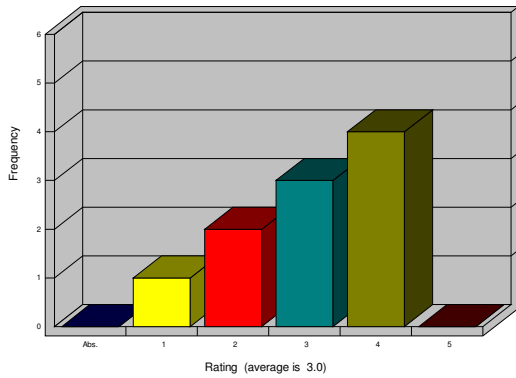
(10 responses)

Bijzonder groengebied van maken met maximale inzet op behoud e...



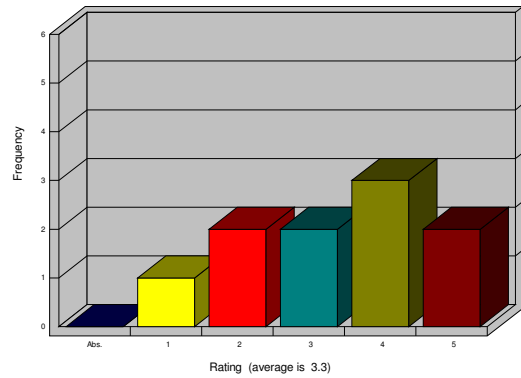
(10 responses)

Model A kan als 'groene buffer' voor verstedelijking gelden.



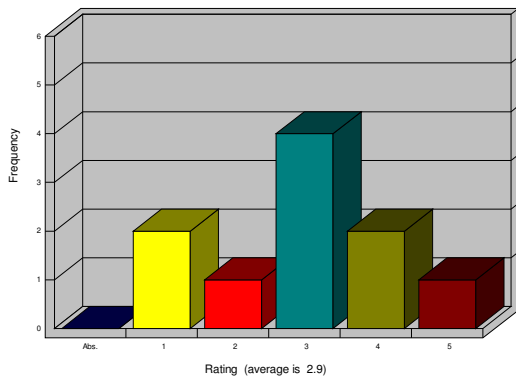
(10 responses)

Ruimtelijke kwaliteit bestendigen als hoogwaardig vestigingsco...



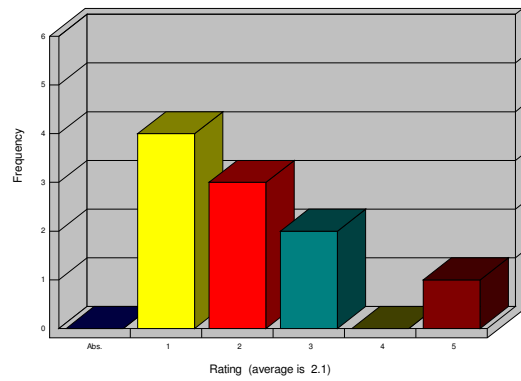
(10 responses)

Creer water retentie voor hoge droge gebieden.



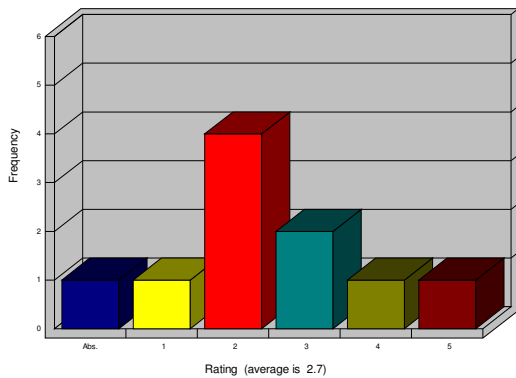
(10 responses)

Kleinschalige voorzieningen (care, cure, leisure) in kleine un...



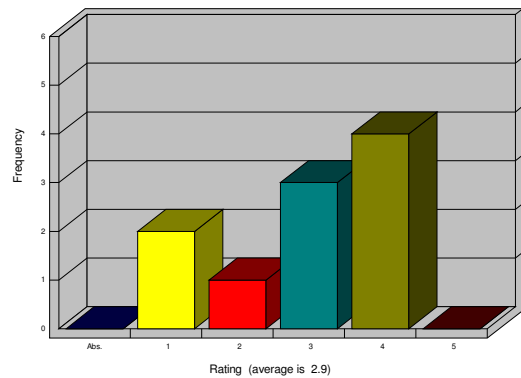
(10 responses)

Versterken historische geografie



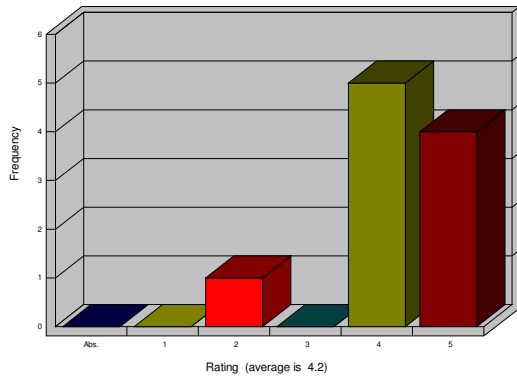
(10 responses)

Meervoudige vormen van ruimte gebruik toepassen om open karakt...



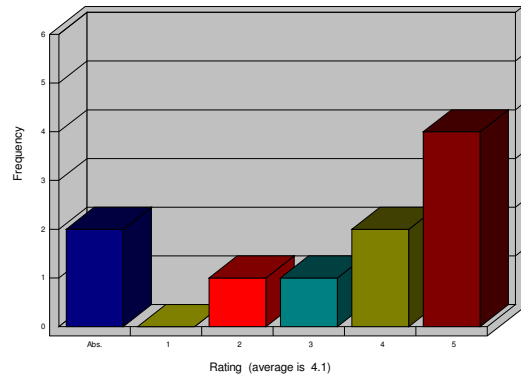
(10 responses)

Deel van gebied als flexibele buffer. Delen van het gebied ope...



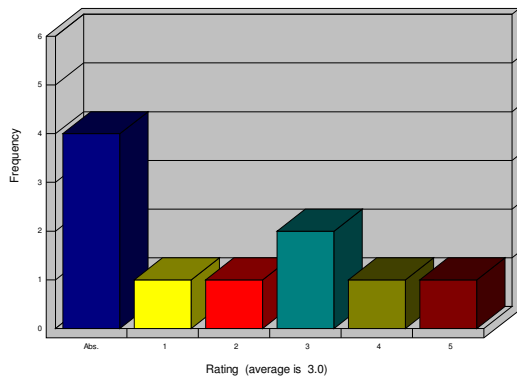
(10 responses)

Gebied als cradle to cradle blackbox, die een overall positiev...



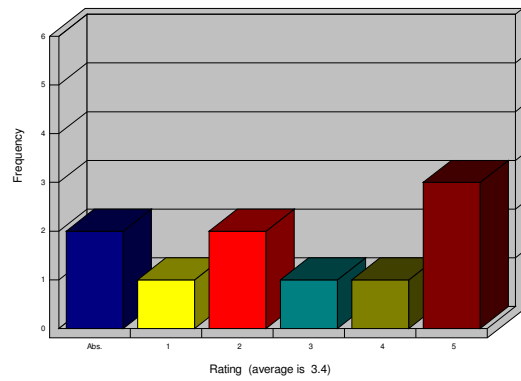
(10 responses)

Kijk naar de Habiforum proeftuin Vliegveld Soesterberg.



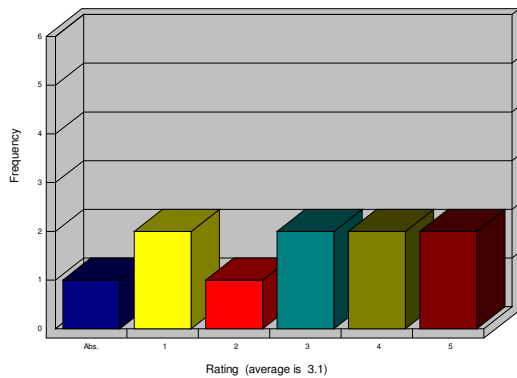
(10 responses)

Ophouden met de beperkte plankarten, ga altijd uit van kaarte...



(10 responses)

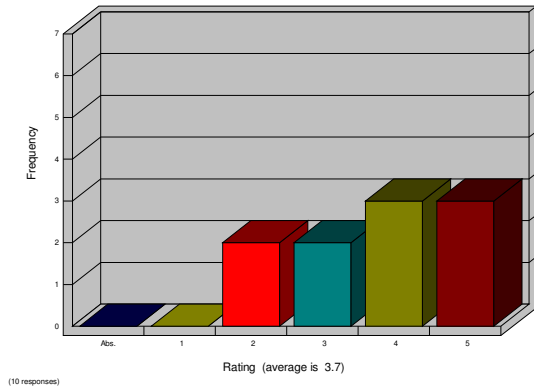
Duurzaam is klimaat robuust; is mitigatie en adaptatie. De gro...



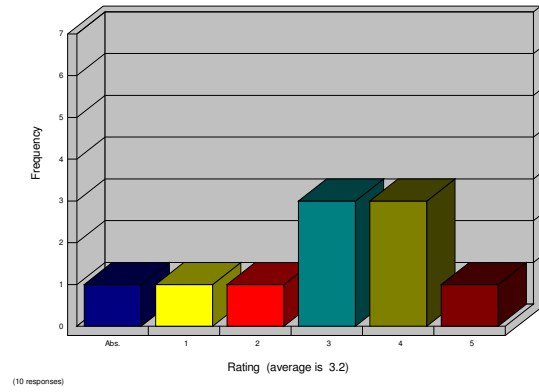
(10 responses)

Spreadingsdiagrammen met kansscore per kans uitgezet voor ontwikkelingsvariant B

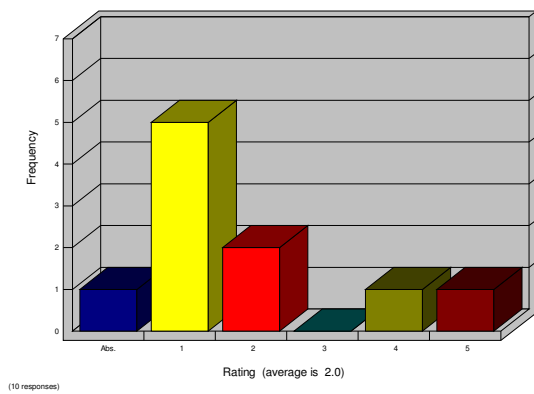
Ontwikkeling van de luchthaven als een C2C-luchthaven, als wer...



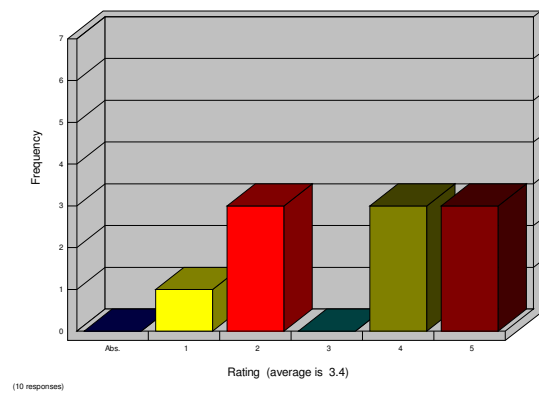
Samenwerking bestaande Twentse bedrijfs- en onderzoeksleven, d...



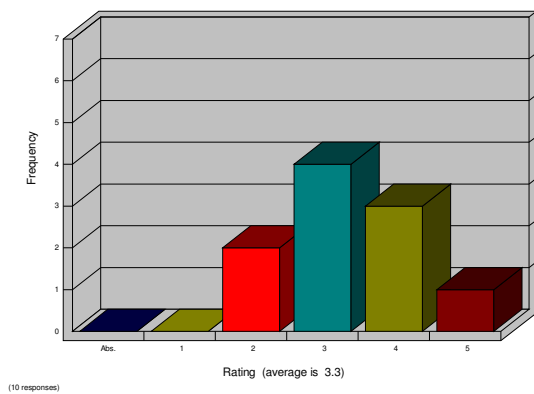
VN-hoofdkantoor voor sustainable development.



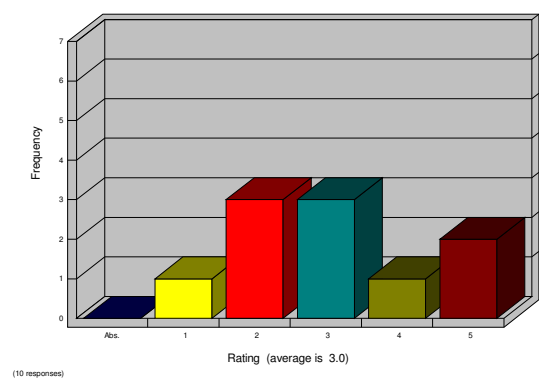
Evenwicht zoeken in landelijke bovenregionale functies, daar a...



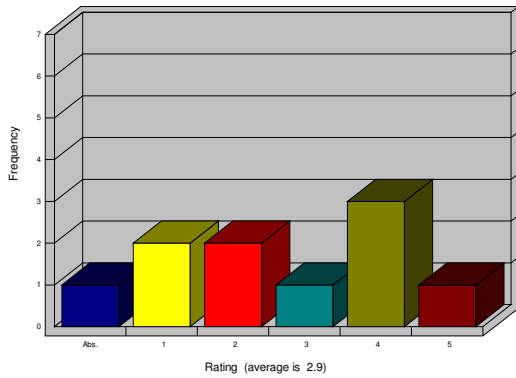
Pendeldienst naar 2de dicht stedelijk gebied, randstad, om opt...



Accommodaties rondom luchthaven voor bezoekers congressen en d...

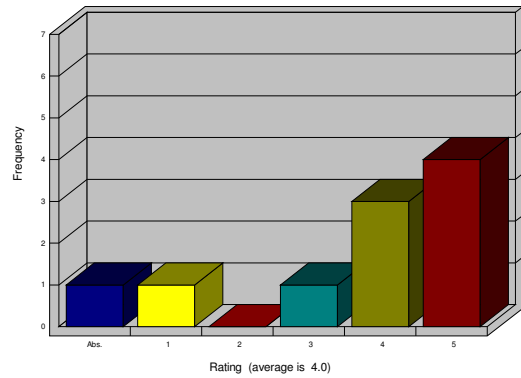


Samenwerking broedplaatbedrijvigheid en culturele uitingen, v...



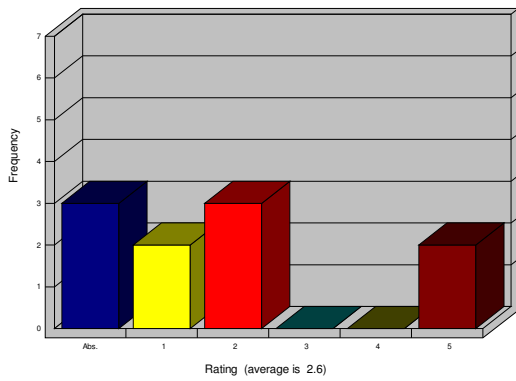
(10 responses)

Vertrouwen winnen bij bevolking/politiek door structuurverbete...



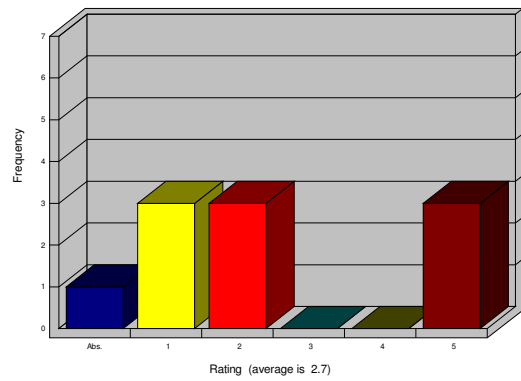
(10 responses)

Vertrouwen winnen door profilering nieuwe start-en landingstec...



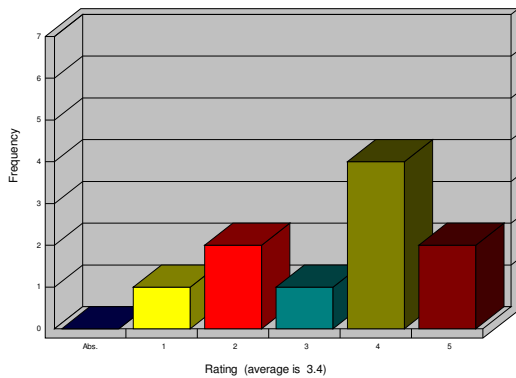
(10 responses)

Kenniscentrum (UT/Saxion) creeren van internationale allure is...



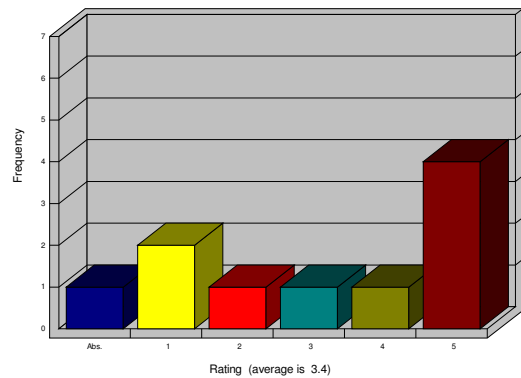
(10 responses)

Luchtvaart trekt altijd werkgelegenheid en zéér diverse bedrij...



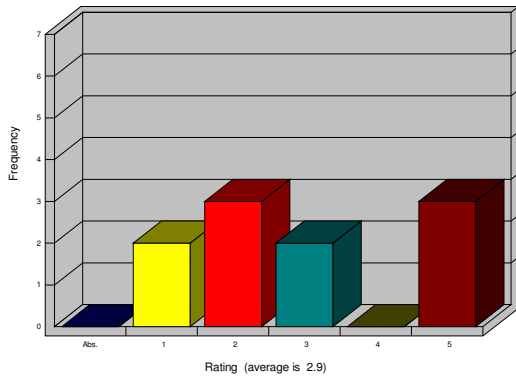
(10 responses)

Verplichte groene financiering activiteiten op luchthaventerre...



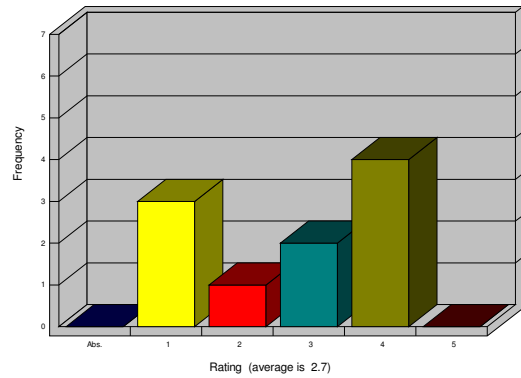
(10 responses)

Kans om de verkeersdruk in Randstad te ontlasten door goederen...



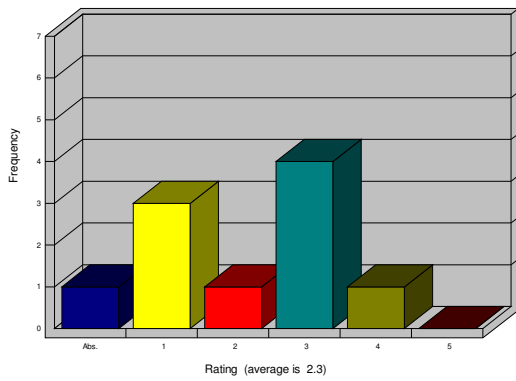
(10 responses)

Luchtrecreatiemogelijkheden aan commerciële luchtvaart koppelen



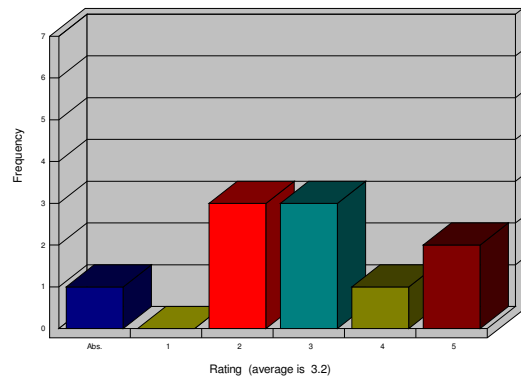
(10 responses)

Optie B zal meer energievraag genereren, mogelijk meer restwar...



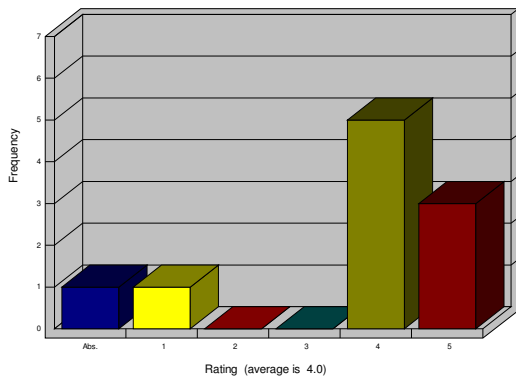
(10 responses)

Creer een sterk vakantieaanbod in Twente: geniet van het groe...



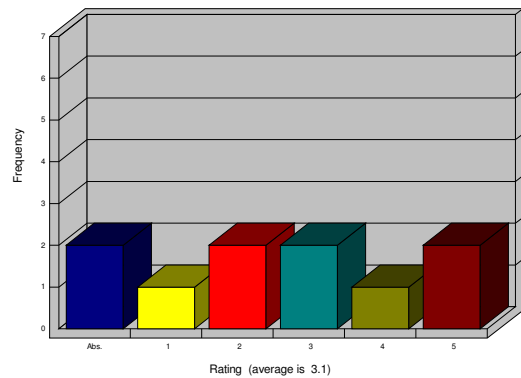
(10 responses)

Vertrouwen winnen door de planvorming op te tillen naar een ho...



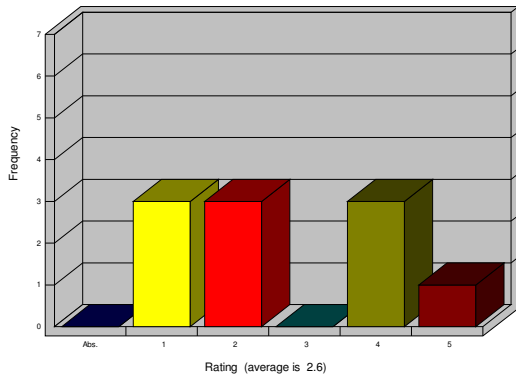
(10 responses)

Zeer selectief zijn in de eerste verstedelijkingspilot. Daar s...



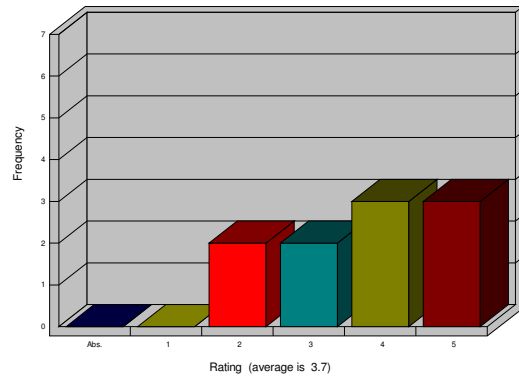
(10 responses)

Ruimte voor recreatie die geluid produceert.



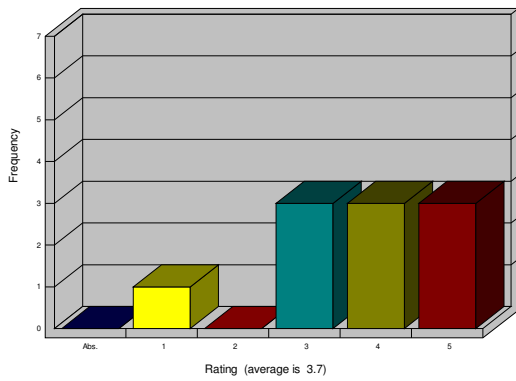
(10 responses)

Promoten van de nieuwe luchthaven als duurzame luchthaven. Er ...



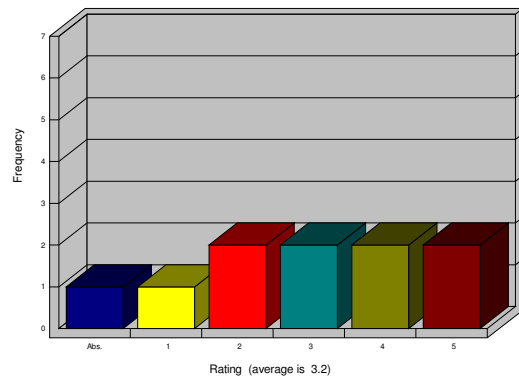
(10 responses)

Luchthaven brandpunt maken van duurzaam mobiliteitsnetwerk (va...



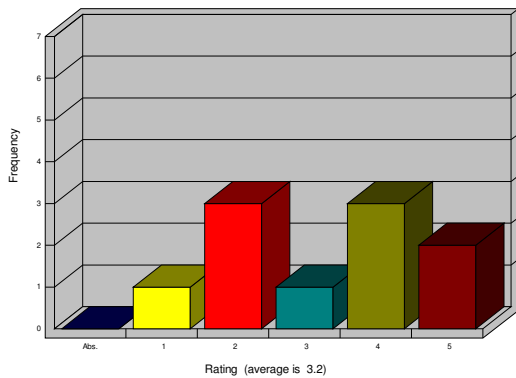
(10 responses)

Fusie met luchthaven Munster - Osnabruck en snelle shuttle ver...



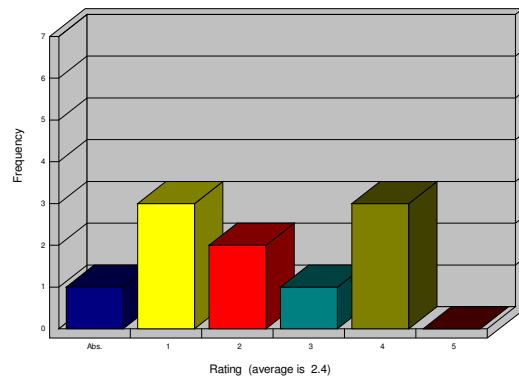
(10 responses)

Virtuele luchthaven met alle incheckfaciliteiten van bv Schiph...



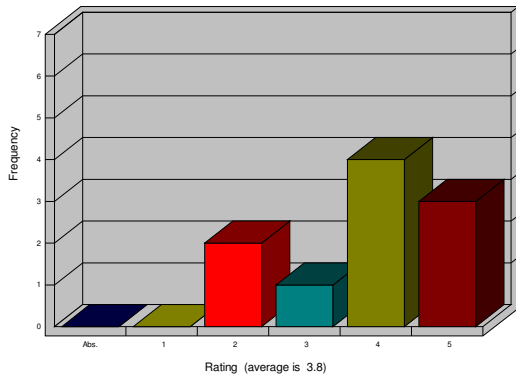
(10 responses)

Thema luchtvaart - overgangen vanaf landingsbaan naar buitenka...



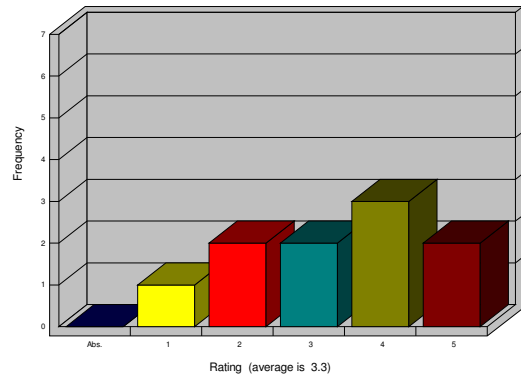
(10 responses)

Verplaats bedrijvigheid in bestaand stedelijk gebied in regio ...



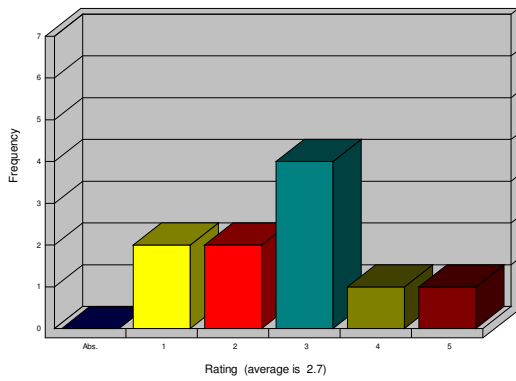
(10 responses)

Gebied rondom het vliegveld als merk promoten: The Place To Be...



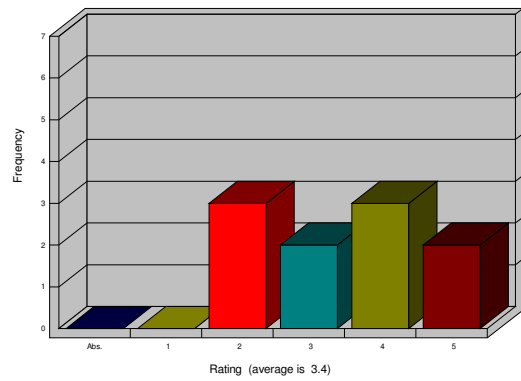
(10 responses)

Luchthaven biedt grote werkgelegenheid, noodzakelijk voor econ...



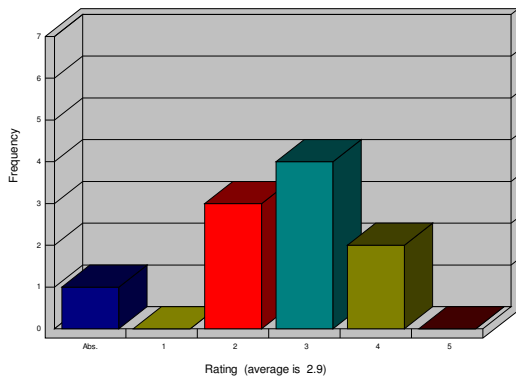
(10 responses)

Indenteitshoogtepunt snelle routestelsel van maken door voor...



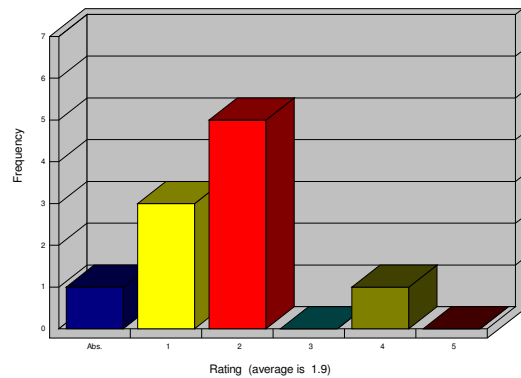
(10 responses)

Geen grootschalige hotels maar B&B-achtige vormen ten behoeve ...



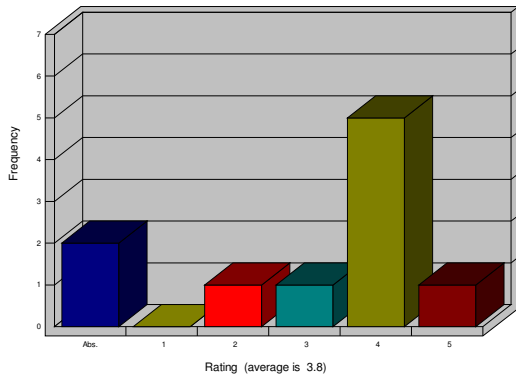
(10 responses)

Beleven van de historie.



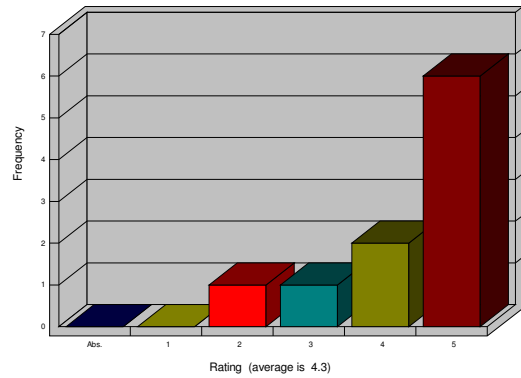
(10 responses)

Ga er nu al veel organiseren, veel culturele manifestaties in ...



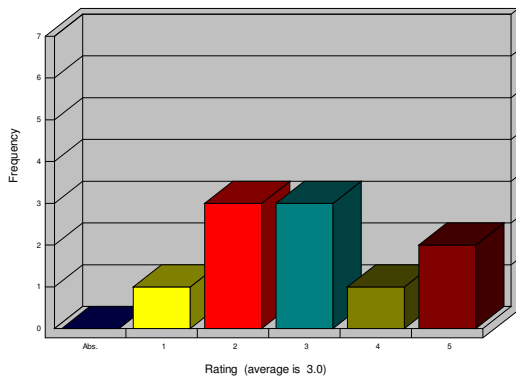
(10 responses)

Hoger schaalniveau: elders functies (rode) verplaatsen om daar...



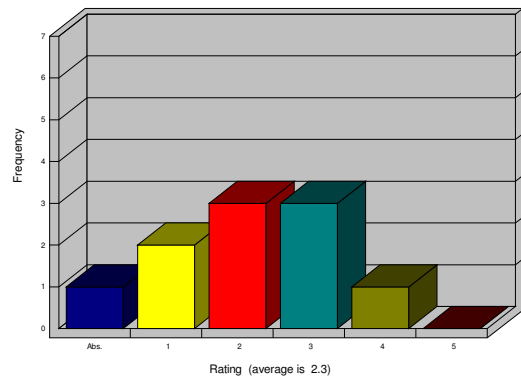
(10 responses)

Vliegveld als evenement / spotters / museum / disney park vlie...



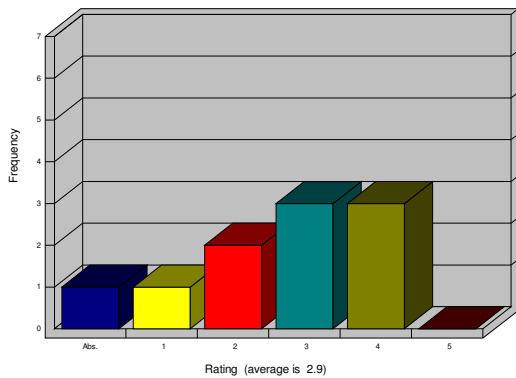
(10 responses)

Aan de zuidkant van landingsbaan biotopen voor zeldzame soorte...



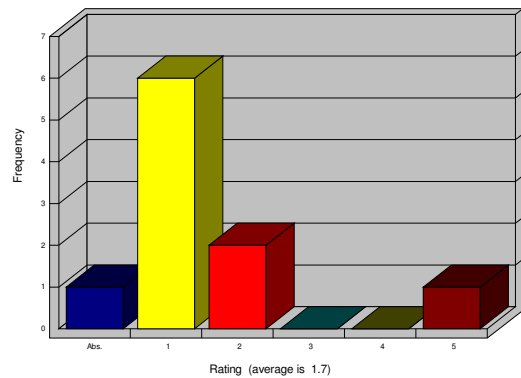
(10 responses)

Door duidelijke scheiding functies, gerichte ruimte voor groen...



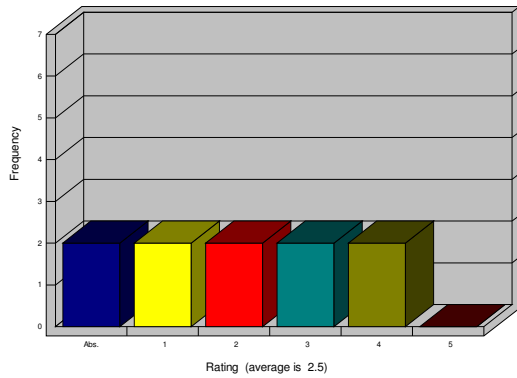
(10 responses)

Groene voorstad met hoge stedelijkheid, forse hoogbouw!



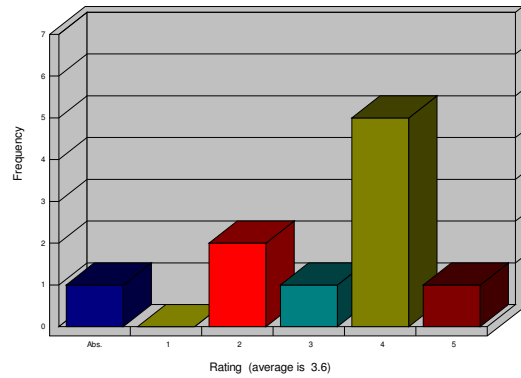
(10 responses)

Ecologische ruimtelijke structuur is drager voorstad.



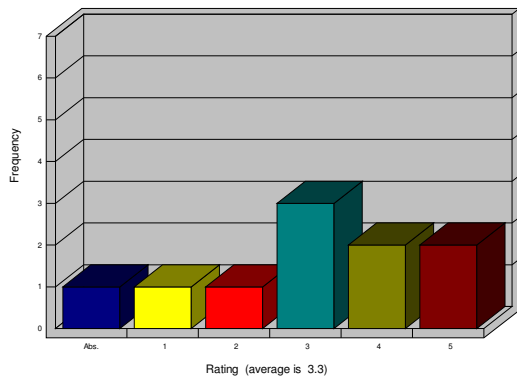
(10 responses)

Ontwikkeling en proeftuin van duurzame mobiliteit voor aan- en...



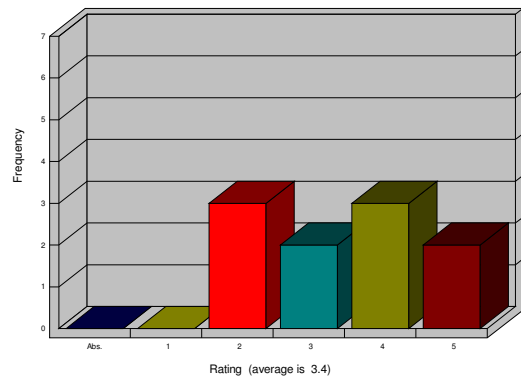
(10 responses)

Fysiek-milieu



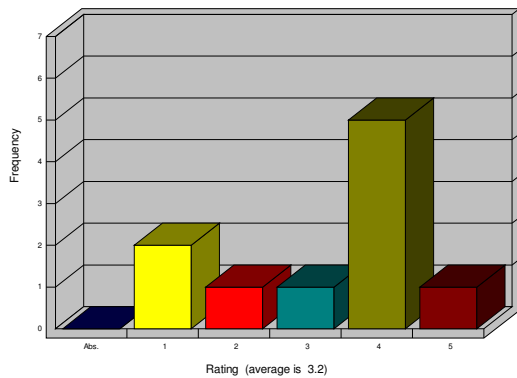
(10 responses)

Model B vereist opwaarderen van huidige aan- en afvoer infrast...



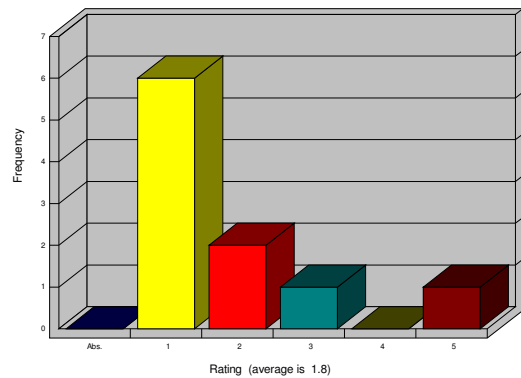
(10 responses)

Ruimtelijke functies verbinden met de dominantie vliegveld fun...



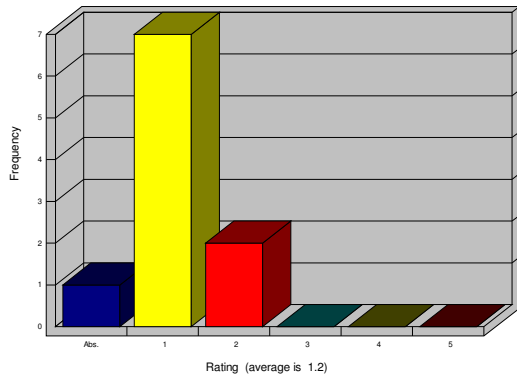
(10 responses)

Maak er een hobby vliegveld van voor para pente, ultra lights,...



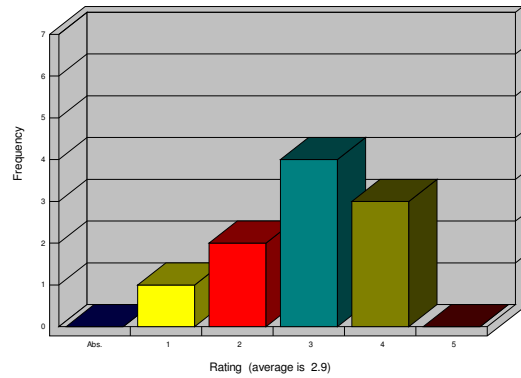
(10 responses)

Woningen met eigen landingsbaan creëren.



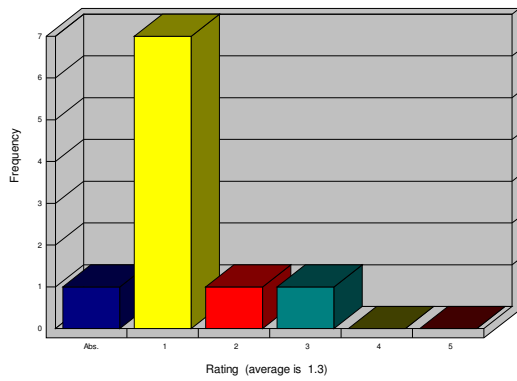
(10 responses)

Door de geluidscontouren zullen veel functies niet mogelijk zi...



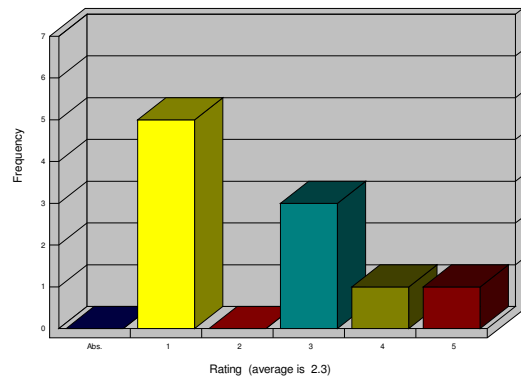
(10 responses)

Combi met een golf resort waar je zonder verkeers hinder ook m...



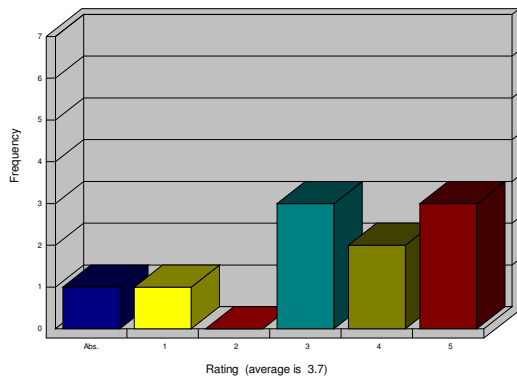
(10 responses)

Grote dramatiek, tentoonstellen van de voorstad.



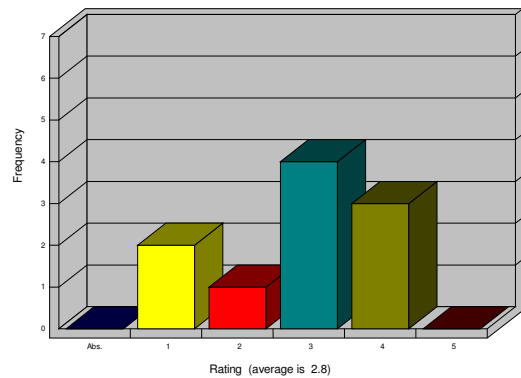
(10 responses)

Schaalniveau: kansen voor herverdeling.



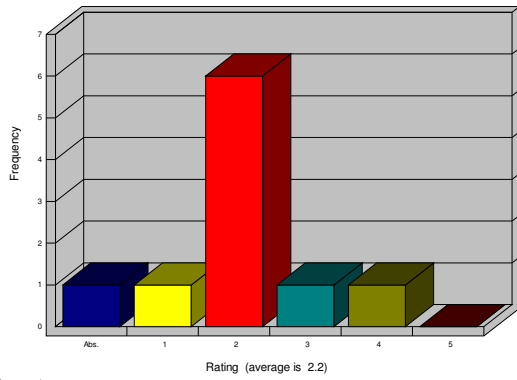
(10 responses)

Maak er een gebiedsconcessie van a la Schiphol met aanzienlijk...



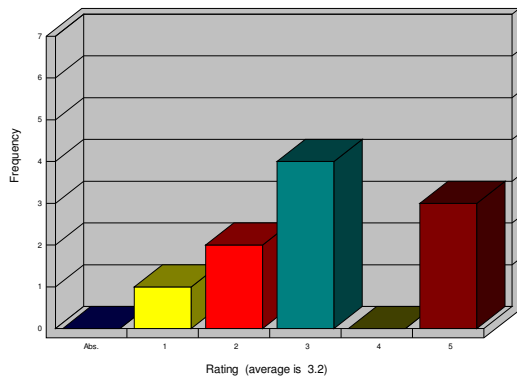
(10 responses)

De eerste commerciële Zeppelin-luchthaven van Europa (duo met ...



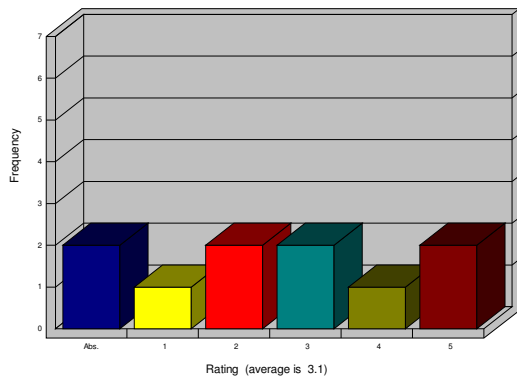
(10 responses)

De mogelijkheden van de gehele gebruikswaterketen optimaal ben...



(10 responses)

Ecologische kwaliteit van de bossen vergroten door dunningspla...



(10 responses)

